

Jalostuksen tavoiteohjelma

UUSI

2027-2031

BELGIANPAIMENKOIRA MALINOIS

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa pp.kk.vuosi
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt pp.kk.vuosi

Sisällys

1. YHTEENVETO.....	4
2. RODUN TAUSTA.....	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	8
4. RODUN NYKYTILANNE.....	9
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	9
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos.....	9
4.1.2 Jalostuspohja.....	11
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa.....	14
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta.....	14
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet.....	14
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta.....	14
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin.....	15
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttööminaisuuksien testaus ja/tai kuvaus.....	15
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	15
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	20
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen.....	28
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta.....	29
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	30
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	30
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	36
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	41
4.3.4 Lisääntyminen.....	42
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	42
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	42
4.4. Ulkomuoto.....	43
4.4.1 Rotumääritelmä.....	43
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset.....	48
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus.....	48
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista.....	48
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	49
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	49
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	51
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	53
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	53
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	54
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	56
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	56

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	57
7. LÄHTEET.....	57
8. LIITTEET.....	58

1. YHTEENVETO

Belgianpaimenkoirien edellinen ohjelma on uudistettu 2014 ja päivitetty tilastoiltaan vuosina 2020-2021. Belgianpaimenkoirien ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma hyväksyttiin 20.11.1994

Rodun käyttötarkoitus

Belgianpaimenkoira on belgialainen, keskikokoinen paimen- ja palveluskoirarotu. Malinois on rodun neljästä muunnoksesta lyhytkarvainen ja väriltään punaruskea tai kellertävä. Malinois soveltuu niin harrastuskoiraksi useisiin eri lajeihin (toko, agility ja palveluskoiralajit) kuin näyttely- ja kotikoiraksi.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne, käyttäytyminen ja käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	Jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteina on säilyttää rodun tarkkaavainen, toimintakykyinen ja varma luonne. Tavoitteena luonteen ja käyttöominaisuuksien osalta on, että vähintään 30 % rekisteröidyistä belgianpaimenkoira malinoiseista JOKO suorittaa luonnetestin niin, että toimintakyky, taistelutahto, terävyys, hermorakenne, luoksepäästävyys ja ampuminen ovat positiiviset sekä testin loppupisteet ovat vähintään +75, TAI saavuttaa palveluskoirakokeiden 1-luokan koulutustunnuksen.	Jalostukseen käytettävän koiran luonneominaisuudet tulisi todentaa jollakin käytössä olevalla testimenetelmällä (Kennelliiton virallinen käyttäytymisen jalostustarkastus, MH-kuvaus, palvelus-, pelastuskoirakoe tai paimennuskoe).

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Rodun lonkkaterveydestä tulee huolehtia populaatiossa. Kyynär- selkä- ja silmätauteja tulee seurata. Tavoitteena on, että vähintään 70 % Suomeen rekisteröidyistä malinoiseista tutkitaan virallisesti lonkkien, kyynärpäiden sekä silmien osalta. Tavoitteena on, että vähintään 50 % Suomeen rekisteröidyistä malinoiseista tutkitaan virallisesti selän osalta.	PEVISA: lonkissa raja-arvo B, kyynärkuivissa ei raja-arvoa. Silmien osalta perinnöllistä harmaakaihia, PRA:ta, gRD tai tRD:aa ja pannus keratitista /plasmoomaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Silmätarkastuslausunto voimassa 24 kk.

Lisääntyminen	
Tavoitteet	Jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Tavoitteena on säilyttää hyvät lisääntymisominaisuudet ja tiinehtymiskyky.	Polttoheikkouden vuoksi sektioitua narttua ei tule käyttää uudelleen jalostukseen. Keinosiemennyksiä ei tule tehdä uroksen astumiskyvyttömyyden tai koirien astumishaluttomuuden vuoksi.

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	Jalostussuositukset, muut toimenpiteet

Tavoitteena on säilyttää toiminnalliselle käyttökoiralle soveltuvat ulkomuoto-ominaisuudet kiinnittäen huomiota riittäviin etu- ja takakulmauksiin, rintakehän leveyteen ja kokoon sopivaan luustoon.	Mikäli koira on operoitu esim. polven ristisiteiden vuoksi, sitä ei saa käyttää jalostukseen. Ei suositella yhdistettäväksi samoja rakenteellisia puutteita, kuin niukat takakulmaukset tai luisun lantion omaavia yksilöitä.
---	---

Jalostuspohja	
Tavoitteet	Jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Malinoisien tehollinen koko on 53 %. Tavoitteena on kasvattaa malinoisien tehollista populaatiokokoa siten, että se olisi yli 70 % ihannepopulaatiokoosta.	Jalostukseen tulisi pyrkiä saamaan uusia sukulinjoja, uusintayhdistelmiä ei pitäisi tehdä, ja jalostuskäytön olisi hyvä jakaantua sekä narttujen että urosten kohdalla mahdollisimman monelle eri yksilölle. Laadukkaasta pentueesta olisi hyvä käyttää jalostukseen mieluummin mahdollisimman monta eri koiraa, kuin menestyneintä ”tähteä”.

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Belgianpaimenkoiran neljällä eri muunnoksella on sama rotumääritelmä. Rotumääritelmä on kieltänyt muunnosten väliset risteytykset, mutta FCI:n aloitteesta Suomen Kennelliitto hyväksyi vuoden 2013 alusta muunnosristeytykset siten, että malinoisin saa ilman poikkeuslupaa parittaa myös tervuerenin (ruskea pitkäkarvainen) tai laekenoin (karkeakarvainen) kanssa.

Huomioitavaa on, että PEVISA-ehtojen tulee täyttyä ja kaikkien tulosten olla voimassa astutushetkellä.

Tärkeimmät suositukset malinoisilla sekä PEVISA-ohjelma

Belgianpaimenkoirat ovat vuodesta 1996 lähtien kuuluneet PEVISA-ohjelmaan, jonka puitteissa tällä hetkellä tutkitaan koirat lonkka- ja kyynärniveldysplasian sekä silmäsairauksien osalta.

PEVISA (lonkkakuvaus): Pentueen rekisteröinnin ehto on, että sen molemmat vanhemmat ovat virallisesti lonkkakuvattuja. Lonkaniveldysplasian osalta noudatetaan raja-arvoa B. Lausunnon tulee olla voimassa astutushetkellä. Minimi-ikä viralliselle lonkkakuvauselle on 12 kk.

PEVISA (kyynärkuvaus): Pentueen rekisteröinnin ehto on, että sen molemmat vanhemmat ovat virallisesti kyynärkuvatut. Lausunnon tulee olla voimassa astutushetkellä. Minimi-ikä viralliselle kyynärkuvauselle on 12 kk.

PEVISA (silmäpeilaus): Pentueen rekisteröinnin ehto on, että sen molemmat vanhemmat on virallisesti silmätarkastettu. Silmätarkastuslausunto ei astutushetkellä saa olla 24kk vanhempi (1.7.2024 alkaen). Perinnöllistä harmaakaihia, PRA:ta, geograafista RD:tä, totaali RD:tä, plasmoomaa tai pannus keratitista sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Jos koiralla on todettu multifokaalinen RD tai muu katarakta, se on paritettava kyseisen sairauden suhteen terveen koiran kanssa.

Ulkomaisia koiria koskeva poikkeus

Kaikki muunnokset: ei vaadita silmätutkimustulosta eikä kyynärkuvaustulosta. (narttu 1, uros 2 pentuetta). Ulkomaiselle urokselle voidaan rekisteröidä 1 pentue ilman lonkkakuvaustulosta.

SBPKY suosittelee myös virallisten selkävien (spondyloosi ja välimuotoinen lanne-ristinikama)

ottamista.

Rekisteröinteihin suhteutettuna monimuotoisuutta turvaava yksittäisen koiran elinaikainen jälkeläismääräraja on 16 – 24 pentua.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Belgianpaimenkoira on kotoisin Belgiasta, jossa sitä kehitettiin 1800-luvun lopulla yhtenäiseksi roduksi. Sen juuret ovat paikallisissa paimenkoirissa, joita käytettiin karjan ohjaukseen ja suojeluun. Vuonna 1891 professori Adolphe Reul kartoitti rodun ominaisuuksia ja belgianpaimenkoira jaettiin neljään muunnokseen: **groenendael, tervueren, malinois ja laekenois**.

Alun perin belgianpaimenkoira oli paimenkoira, mutta nykyään sitä käytetään monipuolisesti eri työtehtävissä:

- **Poliisi- ja sotilaskoirana** (erityisesti malinois)
- **Pelastuskoirana** (etsintä- ja rauniokoirana)
- **Paimenkoirana** (karjan ohjaus ja suojelu)
- **Vartiointi- ja suojelukoirana**
- **Palvelus- ja harrastuskoirana** (suojelukokeet, jäljestys, agility, tottelevaisuus)
- **Perhekoirana** (aktiiviseen kotiin, jossa on riittävästi liikuntaa ja virikkeitä)

Belgianpaimenkoira on älykäs, energinen ja monikäyttöinen rotu, joka soveltuu parhaiten aktiiviseen työ- tai harrastuskäyttöön.

Malinois'n kehitys nykyiseen muotoonsa

Adolphe Reul kehitti belgianpaimenkoiran rotua 1890-luvulla keräämällä paimenkoiria arvioitaviksi. Vuonna 1891 katselmuksessa 117 koirasta havaittiin yhteisiä piirteitä, mutta turkin pituus ja rakenne vaihtelivat. Erona muihin sen ajan paimenkoirarotuihin ei näiden 117 koiran joukossa ollut ainuttakaan valkoista yksilöä. Koirilla oli lisäksi tiheä alusvilla, joka suojasi niitä kylmältä ja kosteudelta. Usealla koiralla oli lyhyt häntä tai pelkkä töpö, yleensä typistysten takia.

Vuonna 1881 perustettu Le Club du Chien de Berger Belge alkoi standardoida rotua, ja vuonna 1899 määriteltiin kolme muunnosta: pitkä-, lyhyt- ja karkeakarvainen. Pitkäkarvaisen muunnoksen tuli olla väriltään musta, lyhytkarvaisen punaruskea mustin karvanpään ja karkeakarvaisen tuhkanharmaa. Muut värit olivat kiellettyjä. Päätettiin myös, etteivät typistetyt hännät olleet enää sallittua.

Maailmansodat verottivat kantaa, mutta 1900-luvun alkupuolella rotua kehitettiin palveluskoiraksi. Groenendael–tervueren-risteytykset olivat sallittuja aina vuoteen 1963 asti, jonka jälkeen vaadittiin alkuperämaan poikkeuslupa.

Vuonna 1966 FCI tunnusti neljä muunnosta: groenendael, tervueren, malinois ja laekenois. Belgianpaimenkoira on edelleen monipuolinen työ- ja perhekoira.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Belgianpaimenkoiralla on yhteinen kehityshistoria useiden eurooppalaisten paimenkoirarotujen kanssa. Sen lähimpiä sukulaisrotuja ovat:

1. **Hollanninpaimenkoira** – Hyvin samankaltainen rotu, joka kehitettiin Alankomaissa samoihin aikoihin belgianpaimenkoiran kanssa. Sen muunnokset ovat lyhyt-, pitkä- ja karkeakarvainen,

kuten belgianpaimenkoirallakin alun perin.

2. **Saksanpaimenkoira** – Kehitetty 1800-luvun lopulla Saksassa paimen- ja palveluskoiraksi. Sillä on jonkin verran yhteisiä juuria belgianpaimenkoiran kanssa, mutta jalostus on eriytynyt merkittävästi.
3. **Ranskanpaimenkoirat (beauceron & briard)** – Ranskalaiset paimenkoirarodut, joilla on historiallisesti samankaltaisia käyttötarkoituksia ja ominaisuuksia. Beauceron muistuttaa erityisesti malinois’ta rakenteeltaan ja käyttöominaisuuksiltaan.

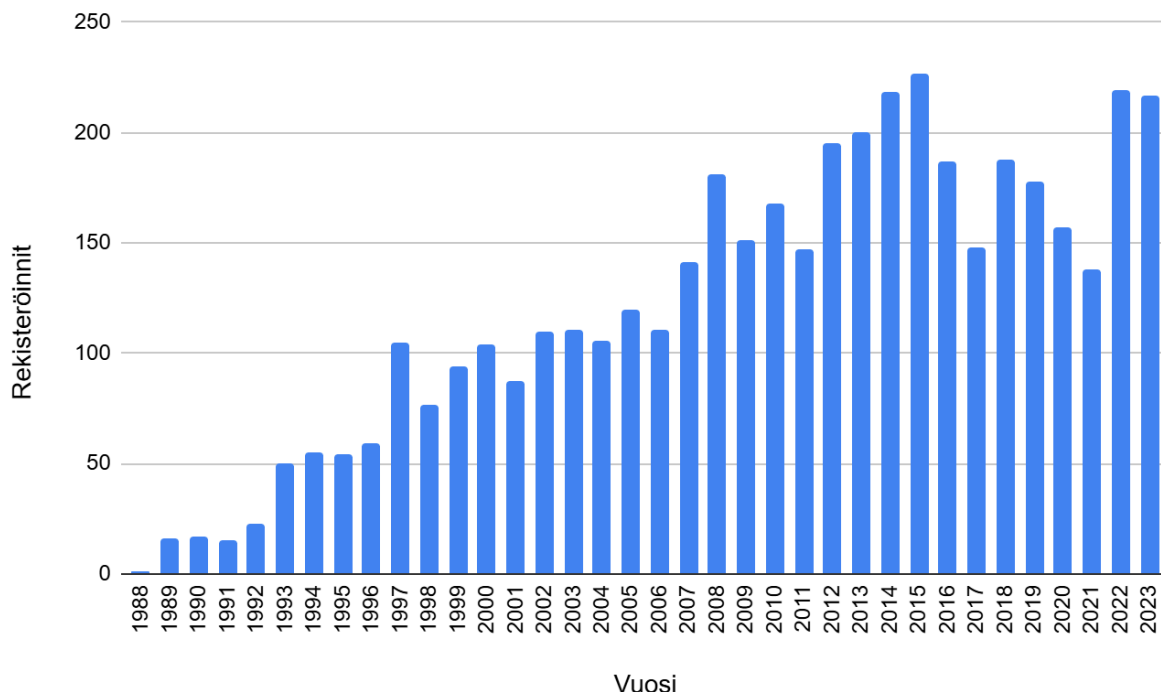
Belgianpaimenkoiran jalostus on kuitenkin eriytynyt omaan suuntaansa, ja siitä on tullut yksi suosituimmista palveluskoiraroduista maailmassa.

Eri linjat

Malinois-muunnoksesta tunnetaan ns. käyttölinja sekä näyttelylinja. Käyttölinjaisten ja ns. näyttelylinjaisten malinoisien risteytyksiä kutsutaan sekalinjaisiksi.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäiset malinoisit tuotiin Suomeen vuonna 1983, Uros Harald v. Balderlo Belgiasta ja Oud-Sabbinge Elfie v. Xramy Tanskasta. Ensimmäinen pentue syntyi vuonna 1985 Xilly’s kenneliin. Ensimmäinen käyttölinjan malinoispentue Suomessa syntyi vuonna 1992. Rekisteröintimäärät alkoivat kasvaa 1990-luvulla. 2000-luvulla, varsinkin sen lopulla, malinois’n rekisteröintimäärät vahvistuivat entisestään. Huippuvuosi rekisteröinneissä on tähän mennessä ollut vuosi 2015, jolloin rekisteröitiin 227 malinoisia.

Kuva 1. Malinoisien rekisteröintimäärät 1988–2023.

Malinoisien rekisteröinnit kasvoivat tasaisesti 1990-luvusta asti ja ovat huippu vuoden 2015 jälkeen tasaantuneet ja hieman laskeneet. Viimeisen kahden vuoden aikana rekisteröintimäärät ovat jälleen

nousseet lähelle huippu vuoden 2015 tasoa ollen 217 malinoisia vuonna 2023.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Suomen Belgianpaimenkoirayhdistys ry:n perustava kokous pidettiin 24.5.1971, perustajajäseniä oli kahdeksan. Suomen Kennelliiton jäsenyhdistykseksi rotua harrastavana yhdistyksen Suomen Belgianpaimenkoirayhdistys ry hyväksyttiin vuonna 1973. Belgianpaimenkoirat hyväksyttiin palveluskoiriin vuonna 1977.

Vuonna 1994 rotua harrastavasta yhdistyksestä tuli rotujärjestö.

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Suomen Belgianpaimenkoirayhdistys ry:n jäsenmäärä on luonnollisesti ollut sidoksissa belgianpaimenkoirien rekisteröintimääriin.

Taulukko 1. Suomen Belgianpaimenkoirayhdistyksen jäsenmäärän kehitys

Vuosi	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2015	2020	2023
Jäsenmäärä	204	466	1095	2285	2545	1919	1868	1621	1353	1119

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikunta perustettiin vuonna 1973.

Johtokunta nimittää jalostustoimikunnan puheenjohtajan ja hyväksyy jalostustoimikunnan muut jäsenet. Jalostustoimikunnan muodostavat puheenjohtaja, sihteeri sekä 1–5 jäsentä.

Jalostustoimikunnan toimintaohjeen (hyväksytty johtokunnan kokouksessa 20.2.2022) mukaan jalostustoimikunnan tehtävät ovat seuraavat:

- seuraa rodun kehitystä ja jakaa rotutietoutta
- toimii puolueettomasti, objektiivisesti ja rodun parhaaksi huomioiden koko käytettävissä oleva koiramateriaali
- kerää ja jakaa tietoa kokonaisvaltaisesti rodun terveydestä, luonteesta, käyttöominaisuuksista ja ulkomuotoseikoista
- noudattaa neuvoissaan, ohjeissaan ja toimissaan voimassa olevaa eläinsuojelulakia ja eläinsuojeluasetusta, Euroopan Neuvoston lemmikkieläinten jalostusta koskevaa päätöslauselmaa soveltuvien osien sekä Kennelliiton yleistä jalostuksen tavoiteohjelmaa ja jalostusstrategiaa
- pitää yhteyttä kotimaisiin ja ulkomaisiin rotuyhdistyksiin sekä kasvattajiin ja ohjaa sekä neuvoo uusia Hyväksytty johtokunnan kokouksessa 20.2.2022 kasvattajia ja urosten omistajia Hyväksytty johtokunnan kokouksessa 20.2.2022
- järjestää jalostukseen liittyviä koulutustilaisuuksia ja valmistaa koulutusmateriaalia sekä jalostusta käsitteleviä artikkeleita
- seuraa rodussa tapahtuvia muutoksia ja tiedottaa rotujärjestölle ja jäsenistölle niiden mahdollisista vaikutuksista rotuun
- kantaa päävastuun JTO:n ja PEVISA-ohjelman laatimisesta, päivityksestä ja sen seurannasta käsittelee ja päättää viiveettä rodun poikkeuslupa-anomukset ja muut lausuntoa vaativat asiat

sekä vastaa näihin kirjallisesti ja tarvittaessa perustelee kantansa

- seuraa viranomaisten sekä kennelkattojärjestöjen koiranjalostusta koskevia määräyksiä ja tiedottaa niistä
- toimii yhteistyössä kasvattajien kanssa ja pyrkii toiminnallaan edistämään avoimuutta ja rehellistä kommunikaatiota. Toimikunta voi halutessaan lähettää kyselyitä kasvattajille ja omistajille.
- tiedottaa toiminnastaan Belgianpaimenkoirat-lehden ja yhdistyksen somekanavien välityksellä
- huolehtii toimintansa taloudesta hyväksytyn talousarvion puitteissa ja johtokunnan antamien ohjeiden mukaisesti
- toimittaa toimintakertomuksen, joka sisältää terveys- ja rekisteröintitilastot, johtokunnalle tammikuun loppuun mennessä
- päättää JTO:n suosituksista
- toimii yhteistyössä näyttelytoimikunnan kanssa ulkomuototuomareiden koulutuksen osalta

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Mitä monimuotoisempi rotu, sitä enemmän erilaisia geeniversioita sillä on, mikä lisää elinvoimaa ja suoja perinnöllisiltä sairauksilta. Geenikirjon kapeneminen voi altistaa immuunijärjestelmän häiriöille, kuten erilaisille tulehduksille ja autoimmuunisairauksille.

Jalostus vaatii perinnöllistä vaihtelua. Jos vain harvoja koiria käytetään jalostukseen, haitalliset mutaatiot leviävät aiheuttaen rodulle uusia sairauksia. Ihanteellisesti jalostukseen tulisi käyttää tasaisesti koiria kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on suurilukuisissa roduissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi olla korkeintaan 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

Malinoiseilla yksittäisen koiran monimuotoisuutta turvaavan enimmäisjälkeläismäärän suositus on 16 – 24 pentua ensimmäisessä polvessa ja toisessa polvessa 36 – 48.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Taulukko 2. Vuositilasto–rekisteröinnit 2015 – 2024

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Pennut (kotimaiset)	190	187	184	116	137	149	160	131	169	205
Tuonnit	26	30	35	22	20	29	28	17	18	22
Rekisteröinnit yht.	216	217	219	138	157	178	188	148	187	227
Pentueet	25	30	27	20	27	21	26	19	24	27
Pentuekoko	7,6	6,2	6,8	5,8	5,1	7,1	6,2	6,9	7	7,6
Kasvattajat	20	24	25	18	24	19	22	14	21	18
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	22	26	22	18	20	20	22	16	15	25
- kotimaiset	13	13	10	8	15	9	12	9	10	12
- tuonnit	5	7	5	5	2	6	6	3	2	3

- ulkomaiset	4	6	7	5	3	5	4	4	3	10
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v 10 kk	4 v 8 kk	5 v 7 kk	6 v	5 v 3 kk	4 v 10 kk	5 v 10 kk	4 v 9 kk	6 v 6 kk	5 v 6 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	22	26	26	17	24	19	24	18	21	27
- kotimaiset	17	18	18	13	18	14	19	13	12	18
- tuonnit	5	8	8	4	6	5	5	5	9	9
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 1 kk	3v 10kk	4v 10kk	4 v 4 kk	4 v 8 kk	5 v	4 v 3 kk	4 v 1 kk	4 v 3 kk	4 v 3 kk
Isoisät	40	47	46	36	41	35	39	29	32	39
Isoäidit	40	49	46	37	42	37	45	30	37	45
Sukusiitosprosentti	1,73 %	2,34 %	1,96 %	2,07 %	1,95 %	1,71 %	2,94 %	2,01 %	3,36 %	3,05 %

Rekisteröintimäärät Suomessa

Malinois on 2000-luvun kuluessa noussut rekisteröintimääriltään suurimmaksi belgianpaimenkoiramuunnokseksi Suomessa. Vuonna 2017 groenendaeleja rekisteröitiin kuitenkin enemmän, mutta pidemmällä aikavälillä malinoisia rekisteröidään eniten belgianpaimenkoira muunnoksista. Pentueita rekisteröidään hieman muita enemmän ja pentuekoot ovat malinois'illa keskimäärin suuremmat kuin muilla muunnoksilla.

Vuonna 2018 syntyi yhteen malinois-yhdistelmään karkeakarvainen koira, jota on käytetty laekenois-muunnokselle kahteen eri pentueeseen. Koska malinoisin voi parittaa myös laekenoisin kanssa, on mahdollista, että tulevaisuudessa voidaan laajentaa laekenoisien geenipoolia.

Jakautuminen linjoihin

Virallisena rotuna malinois tunnetaan vasta 1800-luvun lopusta. Rotu jakaantui alkuperin kahteen eri linjaan, ulkomuodon ja käyttöominaisuuksien perusteella jalostettuihin sukuihin.

Suomen ensimmäinen malinoispentue syntyi vuonna 1985 ja ensimmäinen käyttölinjainen malinoispentue syntyi vuonna 1993.

Käyttölinjaisia malinoiseja alettiin tuoda laajemmalti Suomeen vuosien 1992– 1997 välillä. Käyttölinjaisia malinoiseja on koko 2000-luvun ajan rekisteröity Suomessa enemmän kuin näyttelylinjaisia malinoiseja, ja vuosina 2010 lähtien näyttelylinjaisten malinoispentujen osuus Suomessa syntyneistä malinoiseista oli alle 15 %.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoirien osuus malinoismuunnoksen rekisteröinneistä on ollut merkittävä ja lähenteli 2000-luvun puolivälin jälkeen 20 %:a, mutta on laskenut rekisteröintien kasvaessa ollen vuosina 2010 – 2013 noin 10 %. Tuontikoirista kuitenkin harva on päätenyt jalostuskäyttöön. Tuontimalinoisien määrä on ollut vuosien 2014– 2024 aikana noin 20 koiraa vuosittain ollen 10 - 15 % rekisteröinneistä.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Malinoisien keskimääräinen jalostuskäytön ikä on 4-6 vuotta. Urosten osalta olisi suositeltavaa, että jalostusvalinnoissa suosittaisiin iäkkäämpiä, terveytensä ja elinvoimansa osoittaneita yksilöitä.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste kuvaa todennäköisyyttä, että koiran geenipari sisältää saman esivanhemman perimää molemmilta vanhemmilta, mikä johtaa homotsygotiaan. Sukusiitos vähentää geenien monimuotoisuutta ja lisää riskiä haitallisten resessiivisten sairauksien esiintymiselle.

Lähisukulaisten yhdistäminen nostaa sukusiitosastetta nopeasti (esim. puolisisarparituksessa 12,5 %). Haittavaikutukset, kuten hedelmällisyyden heikkeneminen ja vastustuskyvyn aleneminen, ilmenevät usein, kun sukusiitosaste ylittää 10 %. Jalostuksessa suositellaan pitämään neljän-viiden sukupolven sukusiitosaste alle 6,25 %. (Lähde: www.kennelliitto.fi/ Katariina Mäki)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Aiemmissa jalostuksen tavoiteohjelmissa sukusiitosasteet on laskettu 5 sukupolven mukaan sukupolvittain. Näin laskettuna malinoisien keskimääräinen sukusiitosaste v. 1990 – 1993 oli 2,42 % ja v. 2000 – 2003 1,83 % ja 2013 -2023 2,1%. Tällä hetkellä sukusiitosasteet pysyneet 2 % molemmin puolin.

Sukusiitosaste jalostustietojärjestelmässä on laskettu puutteellisten sukupolvitietojen mukaan, joten luvut ovat aliarvioita todellisesta tilanteesta. Kehittymissuuntaa on kuitenkin tärkeä seurata.

4.1.2 Jalostuspohja

Taulukko 3. Jalostuspohja per sukupolvi

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	102	104	95	94	93	90	96	98	103	102
- jalostukseen käytetyt eri urokset	74	77	73	71	64	60	64	66	70	68
- jalostukseen käytetyt eri nartut	84	85	78	78	73	72	79	76	82	81
- isät/emät	0,88	0,91	0,94	0,91	0,88	0,83	0,81	0,87	0,85	0,84
- tehollinen populaatio	107 (52%)	110 (53%)	102 (54%)	101 (54%)	93 (50%)	90 (50%)	98 (51%)	96 (49%)	103 (50%)	102 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	4 %	6 %	7 %	8 %	9 %	10 %	9 %	8 %	8 %	8 %
- nartuista käytetty jalostukseen	8 %	12 %	14 %	17 %	16 %	14 %	16 %	14 %	15 %	16 %

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Tilastojen perusteella malinoismuunnoksessa vain pientä osaa Suomessa syntyvistä koirista käytetään jalostukseen; sukupolvittain tarkasteltuna jalostukseen on päätyneet nartuista 14 % ja uroksista keskimäärin 8 %. Ulkomaisten urosten käyttö jalostukseen on hieman laskenut. Jalostukseen käytetyistä uroksista noin neljännes on joko ulkomaisia tai tuonteja. Jalostusnartuista taas alle viidesosa tai alle on tuonteja.

Isät/emät -luku

Isät/emät-suhdeluku kuvaa kannan monipuolisuutta ja tehollista kokoa sukupolvittain, jossa tavoitteellisin suhdeluku on 1. Malinoisien suhdeluku sukupolven mukaan laskettuna on keskimäärin 0,87.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

MMT Katariina Mäki 31.10.2013

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä keskenään eri sukuista koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus

kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä.

Rodun tehollinen populaatiokoko

Vaikka malinoisuunnoksen tehollista populaatiokokoa on saatu lisättyä yli 100:n, on se 2000-luvun aikana laskenut, koska jalostukseen on käytetty yhä pienempää osaa kannasta. Tällä hetkellä malinoisien tehollinen populaatiokoko on noin 52 % ihannepopulaatiosta sukupolven mukaan laskettuna.

Jatkossa tulisi pyrkiä valitsemaan jalostukseen useampia eri yksilöitä. Tehollisen populaatiokoon osuus ihannepopulaatiosta tulisi saada kasvatettua yli 70 %:n.

Taulukko 4. 2015 – 2024 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta syntymävuoden mukaan.

#	Uros	synt.	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentuja	%-osuus	kumulatiiv.	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	UKRAINER IZ GRATSIANO	2013	78	4,91 %	5 %	20	151	12	78
2	RUUTIPUSSI FAMAS	2008	69	4,35 %	9 %	9	63	7	69
3	MAX DU CHEMIN DE L'ESPERANCE	2016	33	2,08 %	11 %	2	15	5	33
4	HARMAA KETTU BUHVELI	2011	30	1,89 %	13 %	6	55	4	30
5	INTRO Z UDOLI JIZERY	2019	30	1,89 %	15 %	1	10	5	30
6	RENDEZ VOUS VERSION MALINES	2017	28	1,76 %	17 %	5	33	4	28
7	RUUTIPUSSI NASSE	2011	26	1,64 %	19 %	7	57	4	26
8	EVEN DARKER COP	2019	25	1,58 %	20 %	0	0	3	25
9	THORN	2020	22	1,39 %	21 %	0	0	3	22
10	TAIKATALVEN FELIX FELICIS	2013	19	1,20 %	23 %	4	24	5	32
11	EVEN DARKER BLITZ ATTACK	2019	19	1,20 %	24 %	4	36	2	19
12	KRAPUUL	2011	19	1,20 %	25 %	0	0	2	19
13	JULLE AV CENTAURUS	2011	19	1,20 %	26 %	0	0	2	19
14	RUUTIPUSSI CAESAR	2021	19	1,20 %	27 %	0	0	2	19
15	PAAVO DE HELLEHOND	2016	18	1,13 %	29 %	0	0	3	18

Taulukossa Sininen väri = käyttölinjainen, Oranssi väri = näyttelylinjainen.

37 eri urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista. Viiden ensimmäisen runsaimmin käytetyn uroksen maksimijälkeläismäärä ylittää suosituksen, joka on 29 pentua.

Taulukko 5. 2015 – 2024 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua syntymävuoden mukaan.

#	Narttu	Syn t.	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueit a	Pentuj a	%-osu us	Pentueit a	Pentuj a	Pentueit a	Pentuj a
1	SUHTEELLISEN VILLI	2013	4	50	3,12 %	2	20	4	50
2	RUUTIPUSSI VISTO	2015	4	30	1,87 %	11	92	4	30
3	PYSÄKIN ORVOKKI	2017	3	27	1,69 %	2	14	3	27
4	PYSÄKIN FANNI	2011	3	26	1,62 %	9	78	3	26
5	RUUTIPUSSI ÄYRIÄINEN	2018	3	24	1,50 %	3	20	4	31
6	MILLA OF JOLI TROUCHEAUS	2013	3	24	1,50 %	0	0	3	24
7	PARENDO VINCES CATHERINE TRAMELL	2014	3	23	1,44 %	4	20	3	26
8	SUHTEELLISEN VALTA	2014	3	23	1,44 %	4	23	3	23
9	PETA	2016	3	22	1,37 %	4	33	3	22
10	BOA VOM BLAUEN MISTRAL	2012	2	21	1,31 %	7	54	4	39
11	TULIKUUMA VILLIELÄIN	2011	3	21	1,31 %	0	0	4	29
12	SPACETIME COLLINS EILEEN	2019	2	21	1,31 %	0	0	3	29
13	DORINA OD POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	2009	3	20	1,25 %	1	10	4	22
14	KULOVALKEAN ARTEMIS	2020	2	20	1,25 %	0	0	2	20
15	FIGHT VOM LAUSITZECK	2014	3	20	1,25 %	1	9	3	20

Taulukossa Sininen väri = käyttölinjainen, Oranssi väri = näyttelylinjainen.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Malinoisien käytetyimpien urosten kohdalla on kolmannes tuontiuroksia, mutta yhä suurempi osa alkaa olla kotimaisia. Matadorjalostuksen vaikutelma ei ole kokonaan poistunut, mutta suunta näyttäisi olevan kohti urosten monipuolisempaa käyttöä. Yksittäisen uroksen jälkeläismäärän osuus kymmenen vuoden tilastossa ei ylitä 5 %, joskin eniten käytetyn osuus on 4,91 %. Kyseisen uroksen toisen polven jälkeläismäärä on myös 2,5-kertainen seuraavaksi eniten käytettyyn verraten.

Kotimaista alkuperää on hieman yli puolet eniten käytetyistä käyttölinjaisista jalostusnartuista. Jälkeläismäärät ovat edelleen suuria johtuen osin siitä, että nartut ovat saaneet suuria pentueita.

Kahden ensimmäisen runsaimmin käytetyn nartun maksimijälkeläismäärä ylittää suosituksen, joka on 29 pentua.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Matadorjalostuksesta johtuen ei malinois'n tehollista populaatiokokoa ole edelleenkään saatu nostettua tavoitteen tasolle. Jalostuksessa on suosittu edelleen samoja valtalinoja, minkä vuoksi populaatio on altis sille, että sairaudet voivat yleistyä nopeasti.

Eniten käytetty narttu Suhteellisen Villi on tehnyt pentueen eniten käytetyn uroksen Ukrainer Iz Gratsianon kanssa, joka on tehnyt pentueen myös toiseksi eniten käytetyn nartun Ruutipussi Viston kanssa ja tästä yhdistelmästä on syntynyt viidenneksi eniten käytetty narttu Ruutipussi Äyriäinen.

Ruutipussi Nasse on Even Darker Blitz Attackin isä, joka taas on Ruutipussi Caesarin isä. Even Darker Cop ja Ruutipussi Caesar ovat sisarpuolia, joiden emä on toiseksi eniten käytetty narttu Ruutipussi Visto.

Pysäkin Fanni on tehnyt pentueen eniten käytetyn uroksen kanssa, johon on syntynyt listalla oleva Pysäkin Orvokki.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Rodun emämaan Belgian rekisteröintitietoja ei ollut saatavilla. Euroopassa muita muunnoksia rekisteröidään vuosittain eniten Ranskassa, mutta lakenois'a Hollannissa. Muunnoksista suurin on malinois.

Taulukko 6. Malinoisien rekisteröintimäärät eri maissa.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Suomi	200	218	227	187	148	188	178	157	138	219	217
Ruotsi	174	259	190	218	230	218	276	376	350	237	230
Saksa	650	615	589	680	652	588	548	670	757	697	620
Tsekki	422	476	602	677	586						
Belgia	858	853	786	861	834	899	953				
Hollanti	473	329	402	396	364	407	339	441	409	224	178
Ranska		8059	8932	10330	10587	10663	9756	10242	11252	9643	8104

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Malinois'n kohdalla jalostusvalinnat painottuivat 1990-luvulla voimakkaasti tiettyihin yksilöihin, jonka vuoksi populaatio on ahdas. Malinois'ien on kuitenkin maailmanlaajuisesti laaja ja kasvattajilla on hyvät mahdollisuudet laajentaa geenipoolia. Tavoitteena on ollut saada kasvatettua hyviä yksilöitä, joten geenipooli ja sen laajentaminen on jäänyt toissijaiseksi tavoitteeksi.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Malinois'n kohdalla matadorjalostus on hieman pienentynyt, mutta muunnoksen tehollista populaatiokokoa ei ole saatu nostettua hyvälle tasolle. Se on jäänyt hieman yli 50 % tasolle. Geenipohjaa tulisikin suunnitelmallisesti laajentaa. Käyttölinjainen malinois on Keski-Euroopassa belgianpaimenkoirien suurin muunnos. Tämän lisäksi Belgiassa ja Hollannissa on FCI:n ulkopuolisissa rekistereissä runsaasti käyttölinjaisia malinoiseja, jotka voisivat olla potentiaalista jalostusmateriaalia.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Belgianpaimenkoirilla ei ole jälkeläismäärään perustuvaa PEVISA-ohjelmaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Käyttötarkoitus on alun perin ollut paimenkoira, nykyään työkoira (mm. vartiointi, suojele ja jäljestys) sekä monipuolinen palveluskoira, joka soveltuu myös perhekoiraksi.

Belgianpaimenkoira on valpas ja aktiivinen. Se on erittäin energinen ja aina valmis toimintaan. Sillä on synnynnäinen laumanvartioimiskyky ja vahtikoiran parhaat ominaisuudet. Se puolustaa isäntäänsä täysin epäroimättä, peräänantamattomasti ja kiihkeästi. Sillä on kaikki paimen-, vahti-, suojele- ja palveluskoiran ominaisuudet. Se on eloisa, tarkkaavainen ja varmaluonteinen, ilman pienintäkään pelkoa tai aggressiivisuutta. Luonteen tulee kuvastua koiran olemuksessa ja kipinöivien silmien yläpeässä ja tarkkaavaisessa ilmeessä. Arvosteluissa painotetaan ”tasaista” ja ”pelotonta” luonnetta.

Virheet: Itseluottamuksen puute tai voimakas hermostuneisuus.

Hylkäävät virheet: vihasuus tai liiallinen arkuus sekä selvästi epänormaali käyttäytyminen.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Linjajako tarkoittaa sukulinjojen eriytymistä käyttötarkoituksen mukaan. Malinoismuunnoksessa on kaksi päälinjaa: käyttö- ja näyttelylinja, jotka määräytyvät sukutaulun perusteella, ei kokeista saatujen koulutustunnusten mukaan.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

Belgianpaimenkoiralla ei ole PEVISA-ohjelmassa luonteeseen tai käyttäytymiseen liittyviä ehtoja.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Koiran tulee soveltua sille tarkoitettuun käyttöön, joka edellyttää tehtävään sopivaa luonnetta. Luonne koostuu perinnöllisistä taipumuksista sekä kokemuksista ja ilmenee koiran käyttäytymisenä eri tilanteissa. Luonteen ja käyttöominaisuuksien periytymisasteet ovat usein matalia, mutta arkuus ja aggressiivisuus periytyvät vahvasti.

Nyky-yhteiskunnassa koiran luonteella on suuri merkitys, ja rotutyypillinen käyttäytyminen on keskeinen osa hyvää rotunsa edustajaa. Jos jalostuksessa painotetaan vain ulkomuotoa, käyttöominaisuudet voivat heikentyä tai kadota.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Belgianpaimenkoirille on luotu uusi ihanneprofiili vuonna 1.1.2024.

Luonnetestissä koira pisteytetään testin arvosteluasteikon mukaisesti. Asteikko on rakennettu hyvää suojeleluun soveltuvaa koiraa ajatellen, joten rotukohtainen ihanneprofiili auttaa hahmottamaan, kuinka asteikon eri kohdat sopivat muihin käyttötarkoituksiin kehitetyille roduille. Ihanneprofiili muodostuu siten, että jokaiselle arvostelukohdalle on annettu luonnetestipisteiden lisäksi koodi I (ihanne), N (hyväksyttävä/neutraali), E (ei-toivottava) tai H (hylätty). Koodi siis kertoo, onko kyseinen ominaisuus tai tapa toimia juuri tälle rodulle ihanteellinen, hyväksyttävä, ei-toivottava vai hylkäävä. (Lähde: Kennelliitto)

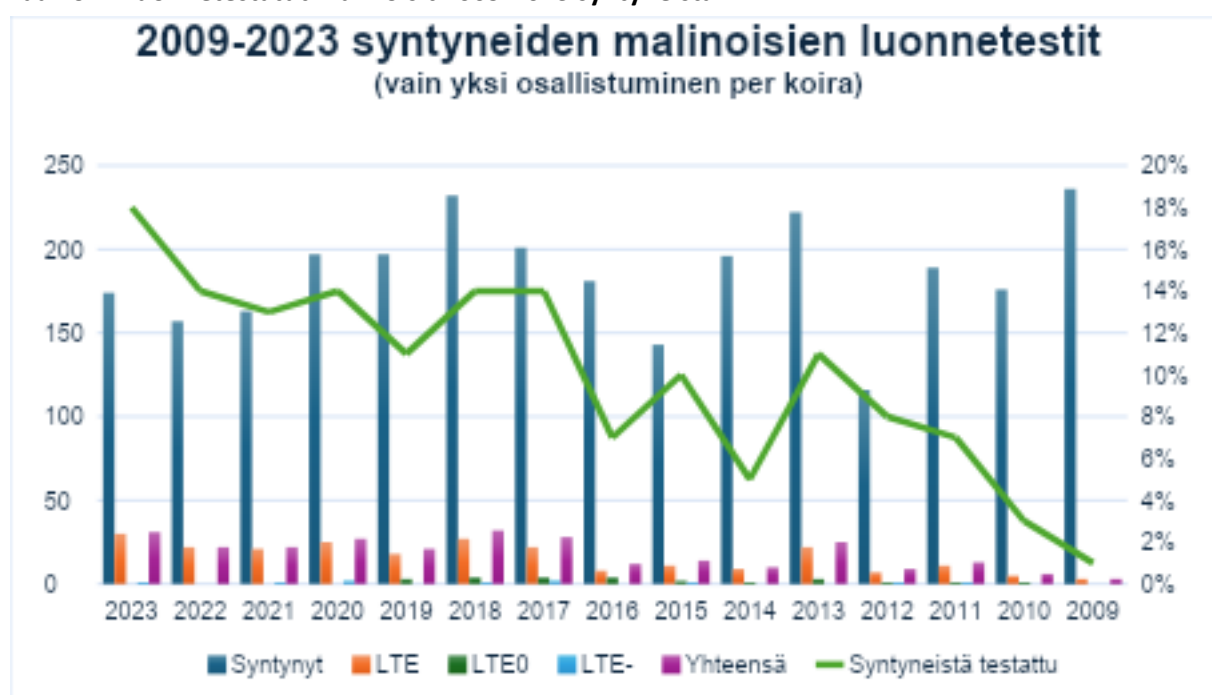
Suomen Kennelliiton hyväksymät luonnetestisäännöt astuivat voimaan 1.6.1977 ja siitä alkaen on kyseistä luonnetestiä käytetty virallisesti koirien luonteen testaukseen Suomessa. Luonnetestiin saa osallistua koirat, jotka ovat vähintään kahden ja alle seitsemän vuoden ikäisiä.

Vuosina 2009 - 2023 syntyneistä belgianpaimenkoirista on luonnetestattu noin 10 %. Luonnetestehin osallistuvien määrä on laskusuuntainen.

Taulukko 7. 2009-2023 syntyneiden malinoisien luonnetestiosallistumiset (koira vain kertaalleen).

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Syntynyt	236	176	189	116	222	196	143	181	201	232	197	197	163	157	174
LTE	3	5	11	7	22	9	11	8	22	27	18	25	21	22	30
LTE0		1	1	1	3	1	2	4	4	4	3				
LTE-			1	1			1		2	1		2	1		1
Yhteensä	3	6	13	9	25	10	14	12	28	32	21	27	22	22	31
Syntyneistä testattu	1 %	3 %	7 %	8 %	11 %	5 %	10 %	7 %	14 %	14 %	11 %	14 %	13 %	14 %	18 %

Kaavio 1. Luonnetestatut malinoisit 2009-2023 syntyneistä.

Saadakseen hyväksytyn tuloksen, tulee seuraavien osa-alueiden olla positiivisia: hermorakenne, luoksepäästävyys, toimintakyky, taistelutahto, terävyys, laukauspelottomuus sekä loppupistemäärän tulee olla vähintään +75 pistettä.

Belgianpaimenkoira on työ- ja harrastuskoira, jonka luonteen tulee tukea rodun käyttöominaisuuksia. Luonnetestiä ei tule käyttää ainoana jalostusperusteena, mutta se auttaa arvioimaan yksilön vahvuuksia ja heikkouksia sekä jalostuksessa valitsemaan sopivaa parituskumppania. Jalostuksessa painotetaan palveluskoiralle tärkeitä ominaisuuksia kuten hermorakennetta, toimintakykyä, taisteluhaluja ja temperamenttia.

- **Hermorakenne** on koiran synnynnäinen kyky hallita jännitystä, eikä sitä voi koulutuksella muuttaa
- **Taisteluhalu** on koiran synnynnäinen sitkeys ja halu toimia, ei aggressiota, ja se auttaa motivoimaan koira
- **Toimintakyky** tarkoittaa koiran rohkeutta toimia ja hermojen hallintaa myös pelottavissa tilanteissa
- **Temperamentti** kuvaa koiran vilkkautta ja sopeutumiskykyä; liian suuri vilkkaus voi kuitenkin

haitata keskittymiskykyä, koulutusta ja arkea.

Jalostuksen tavoitteena on tasapainoinen, rohkea ja motivoitunut koira, joka soveltuu hyvin työ- ja harrastuskäyttöön.

Seuraavissa taulukoissa vertaillaan tervuerenin suoriutumista luonnetestistä osa-alueista. Tuloksia tarkastellaan vuosittain testatuista koirista aikavälillä 2013–2023. Tuloksia verrataan belgianpaimenkoiran luonnetestin ihanneprofiiliin värikoodein.

Taulukko 8: Luonnetestin ihanneprofiilin vertailu värikoodeina osa-alueiden tulostaulukoihin.

Ihanne
Hyväksyttävä/Neutraali
Ei toivottava
Hylätty

Taulukko 9: Toimintakyvyn jakautuminen luonnetesteissä 2013–2023.

Toimintakyky	2013-2023	%
Ihanne	60	18,2
Hyväksyttävä/Neutraali	121	36,7
Ei toivottava	34	10,3
Hylätty	5	1,5
Yht.	220	

Taulukko 10: Terävyyden jakautuminen luonnetesteissä 2013–2023.

Terävyys	2013-2023	%
Ihanne	124	37,6
Hyväksyttävä/Neutraali	95	28,8
Ei toivottava	1	0,3
Hylätty	0	0,0
Yht.	220	

Taulukko 11: Taisteluhaluun jakautuminen luonnetesteissä 2013–2023.

Taisteluhalu	2013-2023	%
Ihanne	167	50,6
Hyväksyttävä/Neutraali	43	13,0
Ei toivottava	8	2,4
Hylätty	2	0,6
Yht.	220	

Taulukko 12: Luoksepäästävyys jakautuminen luonnetesteissä 2013–2023.

Luoksepäästävyys	2013-2023	%
Ihanne	147	44,5
Hyväksyttävä/Neutraali	36	10,9
Ei toivottava	25	7,6
Hylätty	12	3,6
Yht.	220	

Taulukko 13: Hermorakenteen jakautuminen luonnetesteissä 2013–2023.

Hermorakenne	2013-2023	%
Ihanne	17	5,2
Hyväksyttävä/Neutraali	188	57,0
Ei toivottava	14	4,2
Hylätty	1	0,3
Yht.	220	

Taulukko 14: Laukauspelottomuuden jakautuminen luonnetesteissä 2013–2023.

Laukausvarmuus	2013-2023	%
Ihanne	147	44,5
Hyväksyttävä/Neutraali	36	10,9
Ei toivottava	25	7,6
Hylätty	12	3,6
Yht.	220	

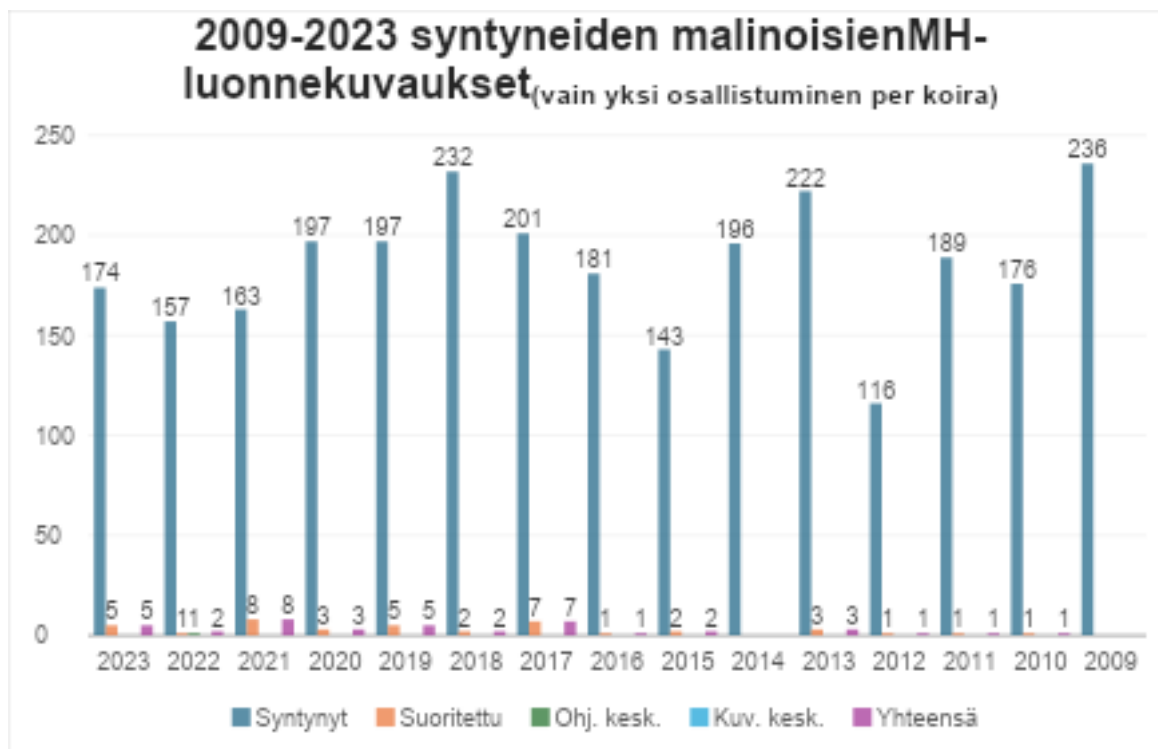
Malinoisilla luonnetestien tuloksista voidaan huomata rodulla olevan luonteen ja käyttäytymisen ongelmia mm. puutteina koirien toimintakyvyssä, luoksepäästävydessä sekä hermorakenteessa. Laukausvarmuudessa on myös puutteita 11,2%:lla koirista.

Luonteen ongelmien vähentämiseksi rodussa tulisi puutteet huomioida jalostuksessa noudattamalla jalostussuositusta käyttäen vain hyväksytysti luonnetestattuja koiria sekä osa-alueittain vahvistaa toivottuja ominaisuuksia kumppanin valinnassa.

MH-luonnekuvaus

MH-luonnekuvaus on kehitetty ruotsalaisen luonnetestin pohjalta 1980-luvulla ja 1.1.2010 luonnekuvaus tuli virallisesti hyväksytyksi testimuodoksi Suomessa. Luonnekuvaus koostuu kymmenestä eri kohdasta, joista jokaisessa on 1–5 testattavaa asiaa. MH-kuvauksen avulla voidaan saada selville yksilöiden sosiaalisuus, leikkihalukkuus, saalistushalukkuus, reagointi yllättäviin tapahtumiin sekä näköaistin että kuuloaistin välityksellä sekä reagointi pitkään kestävä uhkaan.

Kaavio 2. MH-testatut malinoisit 2009-2023.

MH:n ihanneprofiilia ei ole katsottu toistaiseksi tarpeelliseksi, koska rotua ei ylipäättään käytetä MH luonnekuvauksessa.

Jalostustarkastus

Belgianpaimenkoirille ei ole tehty jalostustarkastuksia.

Näyttelyt

Suomen Belgianpaimenkoirayhdistys ry järjestää belgianpaimenkoirien erikoisnäyttelyn kerran vuodessa. Näyttelyihin osallistuu keskimäärin 350-400 belgianpaimenkoiraa. Kennelliiton näyttelyiden arvosteluihin kirjataan myös arvio koiran käyttäytymisestä.

Malinoisien EVA (ei voida kaikilta osin arvostella) ja hylätty-tulosten määrä 10-vuotiskauden näyttelykäynneistä on 1 % kummallakin. Suurin osa HYL-tuloksista on junioriluokasta (2 %), jossa sama yksilö on useassa tapauksessa hylätty kahdesti. HYL-arvosana junioriluokan lisäksi on koirayksilölle annettu myös nuorten- (1 %) ja avoimessa luokassa (1 %). EVA- ja HYL-tuloksia on osin samoilla koirayksilöillä. Mainintoina käyttäytymisen tai luonteen vuoksi hylkäyksissä on mm. ujous, käytöksen vuoksi, koska murisee, yritti purra sekä tuomaria että omistajaa, osoittaa aggressiivista käytöstä kun koskettaa takaosaa, murahtaa hampaita katsoessa, yritti purra ja EVA-arvosanoissa mm. *pelokkuus, koiraan ei ole voinut koskea, ei käsiteltävissä, väistää, ei anna kaikilta osin käsitellä, ei anna tarkastaa kiveksiä, ei anna tarkastaa hampaita, väistää voimakkaasti, koira ei anna tutkia itseään, ei anna koskea ja tänään ei voi käsitellä, ei kuitenkaan aggressiivinen.*

Taulukko 15. Malinoisien näyttelykäyntien EVA ja HYL arvosanat 2015 – 2024 syntyneillä.

	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	8 tulosta	11 tulosta	610 tulosta
Nuorten luokka	4 tulosta	2 tulosta	233 tulosta
Avoin luokka	2 tulosta	3 tulosta	566 tulosta
Käyttöluokka	1 tulosta	1 tulosta	126 tulosta
Valioluokka	1 tulosta	0 tulosta	287 tulosta

Veteraaniluokka	1 tulosta	0 tulosta	72 tulosta
Yhteensä	17 tulosta	17 tulosta	1894 tulosta

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Euroopassa kaikissa maissa belgianpaimenkoirien rekisteröintimäärät ovat laskeneet tai tasaantuneet kaikissa muunnoksissa. Malinois muunnoksen koiria rekisteröidään vuosittain eniten Ranskassa. Rodun emämaassa Belgiassa malinois muunnoksen rekisteröinnit ovat lähellä selkeästi korkeammat mitä Suomessa.

Belgianpaimenkoirien muunnoksista suurin on malinois ja pienin laekenois.

Sukupuolten väliset erot

Yhdistyksen jatkuvassa sähköisessä terveystarkastuksessa kartoitetaan omistajien havaintoja koiriensa mahdollisista luonneongelmista. Kyselylomakkeen perusteella malinois'illa on ilmennyt yksittäisiä ongelmia mm. käytöshäiriöitä, aggressiivisuutta ihmisiä tai toisia koiria kohtaan, eroahdistusta ja paukkuarkuutta. Koiran sukupuolella ei näytä olevan eroa käyttäytymiseen.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Belgianpaimenkoira malinois on alun perin ollut paimenkoira, nykyään se on työkoira (mm. vartiointi, suojele ja jäljestys) sekä monipuolinen palveluskoira, joka soveltuu myös perhekoiraksi.

Paimennus on belgianpaimenkoiran alkuperäinen käyttötarkoitus. Kokeet mittaavat koiran luontaisia paimennustaipumuksia ja työskentelykykyä. Vuosina 2014 – 2023 paimennusvalionarvoja myönnettiin kaksii.

Malinois'n suojelukoirakäyttölinja on FCI:n rekisteröimien koirarotujen vanhin. Esimerkiksi Hollannin poliisikoirayhdistys KNPV on käyttänyt malinois'ta 1900-luvun alusta lähtien. <http://www.kayttobelgi.info/historia.html>

Taulukko 16. 2014 – 2024 syntyneiden malinoisien paimennuskoeosallistumiset. Jokainen osallistunut koira on vain kertaalleen.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
PAIM3-ER I					1 koira				1 koira	
PAIM3-EH					1 koira				1 koira	
PAIM3-H					1 koira					
PAIM3-T										
PAIM3-ET										
PAIM3-EP					1 koira				1 koira	
PAIM2-ER I				1 koira	1 koira				1 koira	
PAIM2-EH							1 koira			
PAIM2-H							1 koira			
PAIM2-T										
PAIM2-ET				1 koira			1 koira			

PAIM2-EP							1 koira			
PAIM1-ER I				1 koira	1 koira		2 koira		1 koira	
PAIM1-EH		1 koira		1 koira			1 koira	2 koira		
PAIM1-H				1 koira			2 koira		1 koira	
PAIM1-T							1 koira			
PAIM1-ET										
PAIM1-EP		1 koira			1 koira			1 koira		
PAIM3-					1 koira				1 koira	
PAIM2-										
PAIM1-										
Yhteensä	0 koira	2 koira	0 koira	5 koira	8 koira	0 koira	10 koira	3 koira	7 koira	0 koira

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

2014 – 2023 mallinoisille käyttövalionarvoja myönnettiin 71 kpl. Käyttöominaisuuksien säilyttäminen belgianpaimenkoirilla pyritään säilyttämään ja omistajia kannustetaan sekä kouluttamaan koiriaan että osallistumaan ominaisuuksia mittaaviin testeihin ja kokeisiin, jotta rodun tilannetta tältä osin pystytään seuraamaan. Belgianpaimenkoiran tulee olla innokas ja koulutuskelpoinen, toiminnallinen käyttökoira.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Suomen luonnetestiä vastaavaa testausmenetelmää ei ole muissa maissa kuin Ruotsissa (MT). Vertailua ulkomaisiin uroksiin voimme tehdä vain kansainvälisillä palveluskoirakokeilla.

Eurooppalaisten koirien luonteita mitataan pääosin käyttötuloksilla, joista yleisimmin käytetään IGP:tä eli suojelukoetta (ent. IPO) sekä paimennusta. Ranskassa ja Belgiassa on käytössä sosiaalisuus testit.

Tällä hetkellä ei ole nähtävissä suuria eroja eri maiden populaatioiden luonteiden kohdalla Euroopassa.

Kokeet

Palveluskoirakoetta pidetään belgianpaimenkoiran rodunomaisena koemuotona.

Käyttölinjaisia malinoiseja osallistuu runsaslukuisesti kansainvälisen koesäännön mukaiseen suojelukokeeseen (IGP) ja mondioring-kokeeseen sekä kansallisiin pk-lajeihin. Näyttely- ja käyttölinjaiset malinoisit osallistuvat lähinnä kansallisiin lajeihin. Vuosittain järjestetään kansallisissa lajeissa sekä suojelussa että mondioringissä rotumestaruuskokeet.

Jokaiselta koiralta on huomioitu vain ylin koulutustunnus. Koulutustunnuksen saaneen koiran AVO-luokan koulutustunnusta ei ole siis huomioitu taulukkoon mukaan, jos samalla koiralla ylin koulutustunnus on voittajaluokasta.

Taulukko 117. Malinoisien pk-koetulokset syntymävuoden mukaan. Koiralla voi olla tunnus useasta lajista. Jokaiselta koiralta on huomioitu vain ylin koulutustunnus.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
PAIM3-ERI					1 koira				1 koira	
PAIM3-EH					1 koira				1 koira	
PAIM3-H					1 koira					
PAIM3-T										

PAIM3-ET										
PAIM3-EP					1 koiraa				1 koiraa	
PAIM2-ERI				1 koiraa	1 koiraa				1 koiraa	
PAIM2-EH							1 koiraa			
PAIM2-H							1 koiraa			
PAIM2-T										
PAIM2-ET				1 koiraa			1 koiraa			
PAIM2-EP							1 koiraa			
PAIM1-ERI				1 koiraa	1 koiraa		2 koiraa		1 koiraa	
PAIM1-EH		1 koiraa		1 koiraa			1 koiraa	2 koiraa		
PAIM1-H				1 koiraa			2 koiraa		1 koiraa	
PAIM1-T							1 koiraa			
PAIM1-ET										
PAIM1-EP		1 koiraa			1 koiraa			1 koiraa		
PAIM3-					1 koiraa				1 koiraa	
PAIM2-										
PAIM1-										
Yhteensä	0 koiraa	2 koiraa	0 koiraa	5 koiraa	8 koiraa	0 koiraa	10 koiraa	3 koiraa	7 koiraa	0 koiraa
PAEJ-3 -							1 koiraa		1 koiraa	
PAEJ-3 0										
PAEJ-3 1			1 koiraa		1 koiraa		2 koiraa			
PAEJ-3 2					1 koiraa	2 koiraa	1 koiraa			
PAEJ-3 3					1 koiraa					
PAKK1										
PAKK0										
PAKK-										
Yhteensä	3 koiraa	7 koiraa	22 koiraa	12 koiraa	17 koiraa	18 koiraa	14 koiraa	24 koiraa	21 koiraa	28 koiraa
Yhteensä	4 koiraa	11 koiraa	33 koiraa	20 koiraa	31 koiraa	29 koiraa	31 koiraa	47 koiraa	51 koiraa	50 koiraa
FCI-PAEJ - AVO										
PAEJ-2 1						1 koiraa		3 koiraa		4 koiraa
PAEJ-2 2						1 koiraa		1 koiraa	1 koiraa	
PAEJ-2 3									1 koiraa	
PAEJ-2 0			1 koiraa				1 koiraa		1 koiraa	1 koiraa
PAEJ-2 -										1 koiraa
Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	1 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	2 koiraa	1 koiraa	4 koiraa	3 koiraa	6 koiraa
FCI-PAEJ - VOI										
PAEJ-1 1			3 koiraa	1 koiraa		1 koiraa			1 koiraa	1 koiraa
PAEJ-1 2		1 koiraa	1 koiraa	3 koiraa	3 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	3 koiraa	
PAEJ-1 3		1 koiraa	1 koiraa			1 koiraa			2 koiraa	
PAEJ-1 0			1 koiraa		2 koiraa	2 koiraa	3 koiraa	3 koiraa	2 koiraa	5 koiraa
PAEJ-1 -						1 koiraa		1 koiraa		1 koiraa

Yhteensä	0 koiraa	2 koiraa	6 koiraa	4 koiraa	5 koiraa	6 koiraa	4 koiraa	5 koiraa	8 koiraa	7 koiraa
FCI-PAEJ Yhteensä	0 koiraa	2 koiraa	8 koiraa	4 koiraa	8 koiraa	10 koiraa	9 koiraa	9 koiraa	12 koiraa	13 koiraa
PAEK - VOI										
PAEK-3 1					2 koiraa		1 koiraa	2 koiraa	1 koiraa	1 koiraa
PAEK-3 2										
PAEK-3 3									1 koiraa	
PAEK-3 0										
PAEK-3 -										
Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	2 koiraa	0 koiraa	1 koiraa	2 koiraa	2 koiraa	1 koiraa
PAEK - AVO										
PAEK-2 1										
PAEK-2 2										
PAEK-2 3								1 koiraa		
PAEK-2 0										
PAEK-2 -									1 koiraa	
Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	0 koiraa
PAEK - ALO										
PAEK-1 1			2 koiraa					2 koiraa		
PAEK-1 2					1 koiraa			1 koiraa		1 koiraa
PAEK-1 3										
PAEK-1 0										
PAEK-1 -										
Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	2 koiraa	0 koiraa	1 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	3 koiraa	0 koiraa	1 koiraa
PAEK Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	2 koiraa	0 koiraa	3 koiraa	0 koiraa	1 koiraa	6 koiraa	3 koiraa	2 koiraa
PAHA - VOI										
PAHA-3 1			1 koiraa	1 koiraa			2 koiraa	6 koiraa	4 koiraa	3 koiraa
PAHA-3 2					1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa		2 koiraa	2 koiraa
PAHA-3 3										
PAHA-3 0									1 koiraa	
PAHA-3 -					1 koiraa			1 koiraa		
Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	2 koiraa	1 koiraa	3 koiraa	7 koiraa	7 koiraa	5 koiraa
PAHA - AVO										
PAHA-2 1		1 koiraa		1 koiraa				1 koiraa		
PAHA-2 2							1 koiraa			
PAHA-2 3										
PAHA-2 0					1 koiraa			1 koiraa	1 koiraa	
PAHA-2 -									1 koiraa	
Yhteensä	0 koiraa	1 koiraa	0 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	0 koiraa	1 koiraa	2 koiraa	2 koiraa	0 koiraa
PAHA - ALO										

PAHA-1 1		1 koiraa			2 koiraa			1 koiraa	1 koiraa	2 koiraa
PAHA-1 2				1 koiraa				1 koiraa		
PAHA-1 3										
PAHA-1 0			1 koiraa		1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa		1 koiraa	2 koiraa
PAHA-1 -			1 koiraa			1 koiraa			1 koiraa	
Yhteensä	0 koiraa	1 koiraa	2 koiraa	1 koiraa	3 koiraa	2 koiraa	1 koiraa	2 koiraa	3 koiraa	4 koiraa
PAHA Yhteensä	0 koiraa	2 koiraa	3 koiraa	3 koiraa	6 koiraa	3 koiraa	5 koiraa	11 koiraa	12 koiraa	9 koiraa
PAJÄ - VOI										
PAJÄ-3 1			1 koiraa	2 koiraa	1 koiraa		2 koiraa	5 koiraa	4 koiraa	6 koiraa
PAJÄ-3 2							2 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa
PAJÄ-3 3										
PAJÄ-3 0										4 koiraa
PAJÄ-3 -								1 koiraa	1 koiraa	
Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	1 koiraa	2 koiraa	1 koiraa	0 koiraa	4 koiraa	7 koiraa	6 koiraa	11 koiraa
PAJÄ - AVO										
PAJÄ-2 1		1 koiraa					1 koiraa	2 koiraa		
PAJÄ-2 2					1 koiraa			1 koiraa	3 koiraa	1 koiraa
PAJÄ-2 3									1 koiraa	
PAJÄ-2 0							1 koiraa		2 koiraa	1 koiraa
PAJÄ-2 -			1 koiraa		1 koiraa		2 koiraa		4 koiraa	
Yhteensä	0 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	0 koiraa	2 koiraa	0 koiraa	4 koiraa	3 koiraa	10 koiraa	2 koiraa
PAJÄ - ALO										
PAJÄ-1 1			2 koiraa			4 koiraa		3 koiraa	2 koiraa	
PAJÄ-1 2		1 koiraa	1 koiraa			1 koiraa		3 koiraa	5 koiraa	
PAJÄ-1 3										
PAJÄ-1 0			1 koiraa		1 koiraa				1 koiraa	3 koiraa
PAJÄ-1 -	1 koiraa				2 koiraa					
Yhteensä	1 koiraa	1 koiraa	4 koiraa	0 koiraa	3 koiraa	5 koiraa	0 koiraa	6 koiraa	8 koiraa	3 koiraa
PAJÄ Yhteensä	1 koiraa	2 koiraa	6 koiraa	2 koiraa	6 koiraa	5 koiraa	8 koiraa	16 koiraa	24 koiraa	16 koiraa
FCI-PASU										
PASU-3 1			3 koiraa	2 koiraa	3 koiraa	4 koiraa	1 koiraa	7 koiraa	4 koiraa	8 koiraa
PASU-3 2		1 koiraa	5 koiraa	1 koiraa	5 koiraa	3 koiraa	7 koiraa	5 koiraa	7 koiraa	8 koiraa
PASU-3 3				1 koiraa	1 koiraa			1 koiraa	1 koiraa	
PASU-3 0								1 koiraa	1 koiraa	
PASU-3 -			2 koiraa			1 koiraa		1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa
PASU-2 1	1 koiraa		1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa		1 koiraa		1 koiraa	
PASU-2 2	1 koiraa	1 koiraa	3 koiraa	1 koiraa	1 koiraa		1 koiraa	3 koiraa	4 koiraa	
PASU-2 3										
PASU-2 0						1 koiraa				
PASU-2 -		1 koiraa	1 koiraa	2 koiraa		1 koiraa	1 koiraa		1 koiraa	1 koiraa

PASU-1 1			2 koiraa		1 koiraa	2 koiraa		1 koiraa		
PASU-1 2		1 koiraa	2 koiraa	2 koiraa	3 koiraa	1 koiraa	4 koiraa	3 koiraa	3 koiraa	
PASU-1 3		1 koiraa						2 koiraa	2 koiraa	
PASU-1 0	1 koiraa		1 koiraa					2 koiraa		
PASU-1 -			1 koiraa		1 koiraa	1 koiraa		1 koiraa	1 koiraa	
Yhteensä	3 koiraa	5 koiraa	21 koiraa	10 koiraa	16 koiraa	14 koiraa	15 koiraa	27 koiraa	26 koiraa	18 koiraa
FCI-PASU Yhteensä	3 koiraa	5 koiraa	21 koiraa	10 koiraa	16 koiraa	14 koiraa	15 koiraa	27 koiraa	26 koiraa	18 koiraa
PAVI - VOI										
PAVI-3 1										1 koiraa
PAVI-3 2										
PAVI-3 3										
PAVI-3 0										
PAVI-3 -										
Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	1 koiraa
PAVI-2 1										1 koiraa
PAVI-2 2										
PAVI-2 3										
PAVI-2 0										
PAVI-2 -										
Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	1 koiraa
PAVI - ALO										
PAVI-1 1										
PAVI-1 2										
PAVI-1 3										
PAVI-1 0								1 koiraa		
PAVI-1 -								1 koiraa		1 koiraa
Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	2 koiraa	0 koiraa	1 koiraa
PAVI Yhteensä	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	0 koiraa	2 koiraa	0 koiraa	3 koiraa
FCI-PAMR										
PAMR-3 1										
PAMR-3 2				2 koiraa	1 koiraa	2 koiraa	1 koiraa			
PAMR-3 3						1 koiraa				3 koiraa
PAMR-3 0				1 koiraa	1 koiraa	2 koiraa			2 koiraa	
PAMR-3 -										
PAMR-2 1							1 koiraa			
PAMR-2 2										1 koiraa
PAMR-2 3				2 koiraa		1 koiraa	1 koiraa		1 koiraa	3 koiraa
PAMR-2 0										1 koiraa
PAMR-2 -										
PAMR-1 1			1 koiraa			1 koiraa		1 koiraa	1 koiraa	3 koiraa
PAMR-1 2		1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	3 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	3 koiraa	1 koiraa	1 koiraa

PAMR-1 3						1 koira	2 koira			
PAMR-1 0										5 koira
PAMR-1 -		1 koira				1 koira				
Yhteensä	0 koira	2 koira	2 koira	6 koira	5 koira	10 koira	6 koira	4 koira	5 koira	17 koira
FCI-PAMR Yhteensä	0 koira	2 koira	2 koira	6 koira	5 koira	10 koira	6 koira	4 koira	5 koira	17 koira
Kaikki yhteensä	4 koira	13 koira	42 koira	25 koira	44 koira	42 koira	44 koira	75 koira	82 koira	78 koira

Alokasluokanluokan koulutustunnuksen 2013–2023 rekisteröidyistä malinoiseista on saavuttanut 9,2%.

BH-käyttätymiskoe

2014-2023 rekisteröidyistä malinoiseista on osallistunut BH kokeeseen keskimäärin 38%.

Taulukko18. Malinoisien BH-koetulokset. Koiran paras tulos huomioitu.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
PAKK1	5 koira	12 koira	32 koira	26 koira	26 koira	22 koira	9 koira	32 koira	37 koira	38 koira	36 koira
PAKK0	1 koira	1 koira	1 koira	1 koira				1 koira			3 koira
PAKK-											
Yhteensä	6 koira	13 koira	33 koira	27 koira	26 koira	22 koira	9 koira	33 koira	37 koira	38 koira	39 koira

Ampuminen poistettiin BH-kokeesta vuonna 2005.

TOKO

Belgianpaimenkoira malinois soveltuu erittäin hyvin myös tottelevaisuuskokeisiin. Selvästi eniten koekäyntejä on alokasluokassa. Vuosittain järjestetään tokon rotumestaruuskilpailut. Alla olevassa taulukossa on v. 2014-2023 syntyneiden, kussakin luokassa tuloksen saavuttaneiden malinoisien lukumäärä. Jokaiselta koiralta on huomioitu vain paras tulos.

Uusia tottelevaisuusvalionarvoja myönnettiin vuosina 2014 - 2023 18 koiralle.

Taulukko 19. Malinoisien tottelevaisuuskoetulokset. Jokaiselta koiralta on huomioitu vain paras tulos.

EVL										
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
EVL1								3 koira	1 koira	3 koira
EVL2				1 koira						1 koira
EVL3								1 koira		
EVL0										
EVL-										
Yhteensä	0 koira	0 koira	0 koira	1 koira	0 koira	0 koira	0 koira	4 koira	1 koira	4 koira
VOI										
VOI1			1 koira	1 koira	1 koira	3 koira	2 koira		2 koira	1 koira
VOI2						1 koira	2 koira	1 koira		
VOI3		1 koira							1 koira	1 koira
VOI0								1 koira		1 koira

VOI-										
Yhteensä	0 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	4 koiraa	4 koiraa	2 koiraa	3 koiraa	3 koiraa
AVO										
AVO1	1 koiraa	1 koiraa	2 koiraa	2 koiraa	3 koiraa		1 koiraa	1 koiraa	5 koiraa	5 koiraa
AVO2			1 koiraa						2 koiraa	
AVO3			1 koiraa				1 koiraa		2 koiraa	
AVO0		1 koiraa			1 koiraa	1 koiraa			1 koiraa	
AVO-				1 koiraa						
Yhteensä	1 koiraa	2 koiraa	4 koiraa	3 koiraa	4 koiraa	1 koiraa	2 koiraa	1 koiraa	10 koiraa	5 koiraa
ALO										
ALO1	2 koiraa	2 koiraa	4 koiraa	3 koiraa	6 koiraa	3 koiraa	8 koiraa	9 koiraa	10 koiraa	12 koiraa
ALO2			1 koiraa		1 koiraa	1 koiraa	2 koiraa			
ALO3		2 koiraa			1 koiraa					3 koiraa
ALO0										
ALO-										
Yhteensä	2 koiraa	4 koiraa	5 koiraa	3 koiraa	8 koiraa	4 koiraa	10 koiraa	9 koiraa	10 koiraa	15 koiraa
Yhteensä	3 koiraa	7 koiraa	10 koiraa	8 koiraa	13 koiraa	9 koiraa	16 koiraa	16 koiraa	24 koiraa	27 koiraa

RALLY-TOKO

Rally-toko on melko uusi laji, mutta saavuttanut jo paljon suosiota malinoisiharrastajien keskuudessa. Rally-tokovalionarvoja malinoisille myönnettiin 2014 – 2023 aikana 11.

Taulukko 20. Malinoisien rallytoko –koetulokset. Jokaiselta koiralta on huomioitu vain paras tulos.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
MESHY V	1 koiraa	1 koiraa	2 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa	4 koiraa	4 koiraa	4 koiraa	6 koiraa
MES0	1 koiraa					1 koiraa	1 koiraa			
MES-										
VOIHV		1 koiraa			2 koiraa				2 koiraa	1 koiraa
VOI0						1 koiraa	1 koiraa			
VOI-			1 koiraa							
AVOHY V		4 koiraa	4 koiraa			2 koiraa	2 koiraa	6 koiraa	5 koiraa	4 koiraa
AVO0					1 koiraa					
AVO-				1 koiraa						
ALOHY V	2 koiraa	1 koiraa	3 koiraa	2 koiraa	5 koiraa	2 koiraa	3 koiraa	5 koiraa	5 koiraa	7 koiraa
ALO0	1 koiraa		1 koiraa		1 koiraa					1 koiraa
ALO-			2 koiraa							1 koiraa
Yhteensä	5 koiraa	7 koiraa	13 koiraa	4 koiraa	10 koiraa	7 koiraa	11 koiraa	15 koiraa	16 koiraa	20 koiraa

AGILITY

Belgianpaimenkoira soveltuu rakenteeltaan erittäin hyvin myös agilityyn.

Alla olevassa taulukossa on vuosien 2014–2023 syntyneiden ja agilityssä kilpailevien malinoisien lukumäärä. Jokaiselta koiralta on huomioitu vain paras tulos. Agilityssä kilpailuoikeus on 18 kk täyttäneellä koira. Jokaiselta koiralta on huomioitu vain paras tulos. Agilityvalionarvoja on vuosina 2014 – 2023 myönnetty 22.

Taulukko 21. Malinoisien agilitytulokset. Jokaiselta koiralta on huomioitu vain paras tulos.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Maksi-III		2 koira	1 koira	1 koira	6 koira	1 koira	8 koira	1 koira	9 koira	7 koira
Medi-III										
Mini-III										
Maksi-III -										
Medi-III -										
Mini-III -										
Maksi-II	1 koira	3 koira			1 koira	1 koira	3 koira	3 koira	6 koira	
Medi-II										
Mini-II										
Maksi-II -										
Medi-II -										
Mini-II -										
Maksi-I	2 koira	4 koira	4 koira	4 koira	5 koira	5 koira	4 koira	7 koira	6 koira	1 koira
Medi-I										
Mini-I										
Maksi-I -			1 koira				2 koira		2 koira	1 koira
Medi-I -										
Mini-I -										
Pikkumini-I										
Yhteensä	3 koira	9 koira	6 koira	5 koira	12 koira	7 koira	17 koira	11 koira	23 koira	9 koira
Yhteensä	3 koira	9 koira	6 koira	5 koira	12 koira	7 koira	17 koira	11 koira	23 koira	9 koira

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Suomen viranomaisilla on käytössä käyttölinjaisia malinoiseja sekä niin kutsuttuja x-malinoiseja. X-malinois on joko puhdasrotuinen rekisteröimätön malinois tai sekarotuinen, erityisesti työkäyttöön tarkoitettu koira, jonka sukutaustoissa on pääosin malinoiseja.

Puolustusvoimilla on käytössään rekisteröityjä käyttölinjaisia malinoiseja. Poliisi käyttää nykyään virkakoirana enimmäkseen malinoisia, sekä rekisteröityjä että x-maleja. Malinoiseja työskentelee myös rajakoirina.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Belgianpaimenkoira on aktiivinen koirarotu, jolla on paimentyöskentelyyn tarvetta ja halukkuutta sekä vahti-, suojelu- ja palveluskoiran ominaisuudet, joten koiran kanssa on arjessa oltava aktiivinen. Parhaiten rodun palvelu- ja työskentelyhalukkuus tulee täytetyksi harrasteissa ja reippaalla liikunnalla.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Belgianpaimenkoira leimautuu vahvasti ohjaajaansa ja perheeseensä. Sen tulee olla tasapainoinen, hyvähermoinen ja sopeutua arjen haasteisiin. Aktiivisena palveluskoirana se tarvitsee säännöllistä tekemistä ja aivovoimistelua, jotta se pysyy rauhallisena kotioiloissa. Tästä syystä belgianpaimenkoiralle tulisi opettaa rauhoittuminen jo pennusta saakka.

Belgianpaimenkoiralla voi esiintyä eroahdistusta, mikä ilmenee esimerkiksi ääntelynä tai tuhoamisena yksin ollessa.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Belgianpaimenkoiran lisääntymisen tulisi tapahtua luonnollisesti ilman merkittäviä ongelmia. Terveessä rodussa astutusten tulisi sujua normaalisti, narttujen tiinehtyä helposti ja synnyttää sekä hoitaa pentujaan itsenäisesti.

Tällä hetkellä ei ole kattavia tilastoja lisääntymisongelmista.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Belgianpaimenkoiran tulee olla rotumääritelmän mukaan tarkkaavainen ja varmaluonteinen, ilman pelkoa tai aggressiivisuutta.

Pelot ja ääniherkkyys

Äänivarmuus liittyy koiran hermorakenteeseen, ja ääniarkuus on voimakkaasti periytyvä ominaisuus, joka voi vaikeuttaa arkea.

Yhdistyksen jatkuvan terveystarkastuksen perusteella tiedetään, että malinoiseilla on havaittu esiintyvän jonkin verran ääniarkuutta ja -herkkyttä sekä paukkuarkuutta.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Alle vuoden ikäisenä belgianpaimenkoira käy läpi herkän ikävaiheen, jossa hormonit voivat vaikuttaa sen käytökseen.

Nuori koira voi alkaa pelätä aiemmin neutraaleja asioita ja reagoida murisemalla, haukkumalla, hyökkäämällä tai pakenemalla.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Belgianpaimenkoirilla ei esiinny käyttäytymiseen vaikuttavia rakenteellisia ongelmia.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat

Belgianpaimenkoira malinois'n luonteen ja käyttäytymisen tietoa saadaan terveystarkastuksista, luonnetesteistä, MH-kuvauksista ja kuolinsyytilastoista. Ongelmina on havaittu puutteellista toimintakykyä ja mm. luonnetestissä mitattavassa taisteluhallussa sekä liiallista vilkkautta, joka heikentää keskittymiskykyä.

Arkuus ja aggressiivisuus ovat periytyviä piirteitä, ja malinoiseilla on todettu arkuutta vieraita ihmisiä kohtaan sekä äänipelkoja. Jalostuksessa tulisi suosia avoimia ja luoksepäästäviä koiria. Lisäksi koiran tulee olla yhteiskuntakelpoinen ilman liiallista terävyyttä tai puolustushalua.

Onkin tärkeää, että omistajat vastaavat terveystarkastuksiin, jotta saadaan ajantasaista tietoa koirien luonteista. Luonteen arvioinnin vaatimuksen osallistua luonteenarviointiin voi haluttaessa lisätä rodun

PEVISA-ohjelmaan.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Jalostuksessa tulee suosia avoimia ja luoksepäästäviä koiria, eikä hermostuneita, arkoja, ääniherkkiä tai aggressiivisia yksilöitä saa käyttää jalostukseen. Koska belgianpaimenkoira on myös perhekoira, tasapainoinen luonne on tärkeä paitsi harrastuksissa myös arjessa. Yhteiskunnan vaatimusten kasvaessa jalostuksen tavoitteena on oltava koirat, joiden terävyys ja puolustustahto eivät haittaa normaalia elämää.

Omistajien osallistuminen terveystarkastuksiin on tärkeää, jotta yhdistys saa ajantasaista tietoa luonneominaisuuksista. Luonnetietoa voitaisiin myös lisätä sisällyttämällä PEVISA-ohjelmaan vaatimus luonnetestin, MH-kuvauksen tai palveluskoirakokeen suorittamisesta.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

Belgianpaimenkoirat ovat vuodesta 1995 kuuluneet PEVISA-ohjelman piiriin (JTO 2005: 30) lonkkaniveldysplasian ja silmäsairauksien osalta. Rodun ensimmäinen PEVISA-ohje hyväksyttiin yleiskokouksessa marraskuussa 1993 (JTO 1994: 14), ja se määritteli lonkkaniveldysplasian raja-arvoksi B:n. Vuoden 2011 alusta lähtien on ulkomaisessa rekisterissä olevaa urosta voitu käyttää jalostukseen kerran ilman lonkkakuvaustulosta (JTO 2010: 31).

Silmäsairauksista rodun PEVISA-määräykset koskivat ensin perinnöllistä harmaakaihia (HC) sekä PRA:ta, sittemmin ohjelmaan liitettiin myös retinan dysplasia (RD) sekä pannus keratitis. Silmälausunnon voimassaoloaika on vaihdellut ollen alun perin 18 kuukautta, sen jälkeen 24 kuukautta, välillä 12 kuukautta ja tällä hetkellä jälleen 24 kuukautta.

Vuonna 2004 sisällytettiin PEVISA-ohjelmaan myös kyynärnivelten kuvauspakko ilman raja-arvoa.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Jalostusvaatimus (PEVISA): *Pentueen rekisteröinnin ehto on, että sen molemmat vanhemmat on virallisesti silmätarkastettu. Silmätarkastuslausunto ei astutushetkellä saa olla 24 kk vanhempi. Perinnöllistä harmaakaihia, PRA:ta, geograafista RD:tä, totaali RD:tä, plasmoomaa tai pannus keratitista sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Jos koiralla on todettu multifokaalinen RD tai muu katarakta, se on paritettava kyseisen sairauden suhteen terveeseen koiran kanssa. Vaatimus koskee Suomeen rekisteröityjä belgianpaimenkoiria.*

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelen kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi.

Lonkkanivelen löysyys aiheuttaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömän kontaktin, mikä johtaa epänormaaliin paineeseen, mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Lantion luutuminen valmistuu noin vuoden iässä, jolloin kipu usein helpottaa.

Kasvuhäiriö altistaa nivelrikolle, jonka kehittymiseen vaikuttavat perintö- ja ympäristötekijät. Oireet ilmenevät yleensä 3–12 kuukauden iässä kipuna, ontumisena ja liikkumisvaikeuksina. Aikuisilla oireet liittyvät nivelrikkoon ja voivat ilmetä jäykkyytenä, ontumisena ja lihaskatona.

Hoitoon kuuluu painonhallinta, tulehduskipulääkkeet, nivelaineet, liikunta ja tarvittaessa kirurgiset toimenpiteet. Jalostuksen apuna käytetään lonkkien röntgenkuvausta ja jalostusarvoindeksijä

lonkkavien vähentämiseksi.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna piirtyy terävänä ja on lievästi pyöristynyt. Nivelrako on tiivis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B lähes normaali / rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pään keskus on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset.
C lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset, Norbergin asteikko on noin 100° ja/tai lonkkamaljakon kraniolateraalin reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa.
D kohtalainen (keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksatio. Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraali-reuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.
E vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksatio tai selvä subluksatio, Nordbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniaalireunan tasaantuminen, reisiluun pään epämuotoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset.

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundaarinivelrikko.

(<http://kennelliitto.jelastic.planeetta.net/lonkkanivelen-kasvuhairio>, päivitetty 30.9.2013)

Lonkkaniveldysplasia malinoiseilla

Vuosina 1996–2000 rekisteröityjen malinoisien lonkkaniveldysplasian esiintymistiheys oli 10 % (tutkittuja 48 %) ja vuosina 2001–2005 rekisteröityjen 14 % (tutkittu 54 %). Vuosina 2006–2010 rekisteröityjen kohdalla kuvattujen osuus on kasvanut 59 %:iin ja dysplasian esiintyvyys laskenut 7 %:iin. Lonkkaniveldysplasiatilannetta on siis saatu malinoisin kohdalla viimeisimmällä tarkastelujaksolla selvästi parannettua.

Vuosina 2015-2024 syntyneistä on tutkittu 64 % ja dysplasiamuutoksia 13 %. Lonkkaniveldysplasian esiintyvyys näyttää pysyttelevän samalla tasolla.

Taulukko 22. Vuosina 2014-2024 syntyneiden malinoisien lonkkakuvaustulokset.

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2014	232	87	45	21	3	1	157
2015	201	61	62	19	3	0	145
2016	181	63	50	19	6	0	138
2017	143	72	34	7	0	0	113
2018	196	70	40	11	4	0	125
2019	222	87	38	15	3	1	144
2020	116	47	23	7	1	1	79
2021	189	79	44	10	2	3	138
2022	176	67	37	20	0	1	125

2023	236	74	31	16	0	1	122
2024	195	39	12	6	0	0	57
Yhteensä	2087	746	416	151	22	8	1343

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2014	68%	55%	29%	13%	2%	1%
2015	72%	42%	43%	13%	2%	0%
2016	76%	46%	36%	14%	4%	0%
2017	79%	64%	30%	6%	0%	0%
2018	64%	56%	32%	9%	3%	0%
2019	65%	60%	26%	10%	2%	1%
2020	68%	59%	29%	9%	1%	1%
2021	73%	57%	32%	7%	1%	2%
2022	71%	54%	30%	16%	0%	1%
2023	52%	61%	25%	13%	0%	1%
2024	29%	68%	21%	11%	0%	0%
Yhteensä	64%	56%	31%	11%	2%	1%

Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

Kyynärnivelen kasvuhäiriö periytyy useiden geenien kautta, ja sen tyyppi vaihtelee roduittain. Uroksilla häiriö on yleisempi suuremman painon ja mahdollisten hormonaalisten tekijöiden vuoksi. Perinnöllisyys on merkittävin tekijä, mutta ympäristö vaikuttaa oireiden ilmenemiseen.

Oireet alkavat yleensä 4–7 kuukauden iässä ontumisena, joka voi pahentua rasituksessa tai levon jälkeen. Moleminpuolinen kasvuhäiriö voi vaikeuttaa ontuman havaitsemista. Aikuisena oireet liittyvät usein nivelrikkoon. Leikkaushoidon tehosta ei ole kattavaa tutkimusta, ja nivelrikko kehittyy yleensä hoitamattomana, mutta myös leikatussa nivelessä.

Nivelrikon hoidossa keskeisiä ovat painonhallinta, liikunnan rajoitus ja tulehduskipulääkkeet. Suomessa jalostusvalinnassa käytetään röntgenkuvauksen lisäksi jalostusarvoindeksiä, jotka huomioivat perinnöllisyyden ja vähentävät ympäristötekijöiden vaikutusta.

Suomessa arvostelussa käytetään IEWG:n esittämää kansainvälistä kyynärniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

0	Ei muutoksia.
1 lievät muutokset	Lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kyynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2 mm vahvuuteen saakka).
2 kohtalaiset muutokset	Edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai muutoksia värttinäluun nivelosassa, varisliäkkeessä (processus coronoideus) ja/tai lievää epämuotoisuutta.
3 voimakkaat muutokset	Edellisen ylittävät rappeutumismuutokset/voimakas epämuotoisuus. Kiinnittymätön processus anconaeus.

(<http://kennelliitto.jelastic.planeetta.net/kyynarnivelen-kasvuhairiot>, päivitetty 30.9.2010)

Kyynärniveldysplasia malinoiseilla

Vuosina 1996 – 2000 rekisteröityjen malinoisien kyynärniveldysplasian esiintymistiheys oli 16 % (tutkittuja 47 %) ja vuosina 2001 – 2005 rekisteröityjen 17 % (tutkittu 68 %). Vuosina 2006 – 2010 rekisteröityjen kohdalla tutkittujen osuus on lisääntynyt 72 %:iin ja dysplasian esiintyvyys laskenut 9 %:iin. Vuosina 2010 – 2019 malinois’ista on tutkittu kyynärien osalta keskimäärin 65 %.

Vuosina 2015 - 2024 syntyneistä on tutkittu 64 % ja dysplasiamuutoksia 12 %. Kyynärniveldysplasian esiintyvyys näyttää pysyttelevän samalla tasolla.

Taulukko 23. Vuosina 2014–2024 syntyneiden malinoisien vuoden 2013 loppuun mennessä tilastoidut kyynärtutkimustulokset.

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
2014	232	132	20	3	1	156
2015	201	131	11	2	1	145
2016	181	115	18	3	0	136
2017	143	98	12	0	2	112
2018	196	109	13	1	1	124
2019	222	121	18	3	1	143
2020	116	75	4	0	0	79
2021	189	117	18	4	0	139
2022	176	109	14	2	0	125
2023	236	116	4	3	0	123
2024	195	55	2	0	0	57
Yhteensä	2087	1178	134	21	6	1339

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3
2014	67%	85%	13%	2%	1%
2015	72%	90%	8%	1%	1%
2016	75%	85%	13%	2%	0%
2017	78%	88%	11%	0%	2%
2018	63%	88%	10%	1%	1%
2019	64%	85%	13%	2%	1%
2020	68%	95%	5%	0%	0%
2021	74%	84%	13%	3%	0%
2022	71%	87%	11%	2%	0%
2023	52%	94%	3%	2%	0%
2024	29%	96%	4%	0%	0%
Yhteensä	64%	88%	10%	2%	0%

Yleisimmät perinnölliset silmäsairaudet

Perinnöllinen harmaakaihi

Perinnöllinen harmaakaihi (hereditaarinen katarakta) samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan ja voi johtaa sokeuteen. Periytymismekanismi on usein autosomaalinen resessiivinen, mutta ei aina tiedossa. Kaihin alkamisikä vaihtelee, ja se voi olla synnynnäinen tai hankittu.

Perinnöllinen kaihi voidaan todeta virallisessa silmätutkimuksessa biomikroskooppitutkimuksen avulla.

Pannus/Plasmooma

Pannus eli krooninen pinnallinen sarveiskalvon tulehdus on autoimmuuniperäinen etenevä silmänsairaus. Tyypillisiä löydöksiä silmätutkimuksessa ovat sarveiskalvojen verisuonittuminen, sidekudostuminen ja pigmentoituminen. Muutokset ilmenevät yleensä molemmissa silmissä. Pannus voi erityisesti hoitamattomana johtaa koiran sokeutumiseen.

Plasmoomalla tarkoitetaan vilkkuluomen reunan paksuuntumista immuunivälitteisen tulehduksen seurauksena.

(<http://www.koirangeenit.fi/projektit/tutkimusprojektit/silmasairaudet/pannus-plasmooma/>)

Etenevä verkkokalvon surkastuma (PRA)

PRA (progressiivinen retina atrofia) on perinnöllinen verkkokalvon surkastuma, joka tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Sairautta esiintyy eri muodoissa eri roduilla, ja se voi alkaa missä iässä tahansa. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen.

PRA:n oireet alkavat yleensä hämäränäön heikkenemisellä verkkokalvon sauvasolujen surkastuessa, ja lopulta koira sokeutuu tappisolujen vaurioituessa. Pupillit laajenevat, ja silmänpohjan heijaste voimistuu.

Sairauteen ei ole hoitoa, mutta sokea koira voi pärjätä tutussa ympäristössä. Diagnoosi tehdään silmänpohjatutkimuksella tai ERG-tutkimuksella. PRA-sairaita koiria ei saa käyttää jalostukseen, mutta geenitestillä kantajaksi todettu koira voidaan yhdistää geneettisesti terveeseen kumppaniin.

RD (retinan dysplasia eli verkkokalvon synnynnäinen kehityshäiriö) jaetaan kolmeen muotoon, multifokaaliin (MRD), geografiseen (GRD) ja totaaliseen (TRD). MRD:ssa verkkokalvolla näkyy yksittäisiä poimuja, jotka syntyvät verkkokalvon paikallisen virhekehityksen seurauksena. Poimujen määrä voi vaihdella. MRD ei vaikuta näkökykyyn. GRD:ssa verkkokalvo on väärin kehittynyt laajemmalla alueella, mikä voi vaikuttaa koiran näkökykyyn ja TRD:ssa verkkokalvo on kokonaan irtautunut, mikä aiheuttaa silmän täydellisen sokeuden.

PHTVL/PHPV (persistent hyperplastic tunica vasculosa lentis/persistent hyperplastic primary vitreous) on kirjainlyhenne sairauksista, joissa linssin ja silmänpohjan välinen sikiöaikainen verisuoniverkosto ei surkastu normaalisti syntymän jälkeen. Löydös jaetaan vakavuudeltaan kuuteen asteeseen, joista aste 6 tarkoittaa sitä, että silmä on sokea. Lievimässä asteessa (1) näkyy linssin takapinnalla ainoastaan pieniä pigmenttipisteitä, jotka eivät vaikuta näkökykyyn eivätkä muutokset pahene iän myötä.

PPM (persistent pupillary membranes) Kyseessä on synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikalvossa. Vakavimmat asteet, joissa jäänteet kiinnittyvät linssin etupinnalle ja/tai sarveiskalvon sisäpinnalle, voivat vaikuttaa näkökykyyn.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä näkyvät kaikki eläinlääkärin tutkimuksen yhteydessä perinnölliseksi oletamat silmänsairausdiagnoosit. Lausunnot tallennetaan Kennelliiton tietokantaan seuraavasti:

Ei todettu perinnöllisiä silmänsairauksia	Koiralla ei ole todettu minkään silmänsairauden oireita.
Sairaus: todettu	Koiralla on todettu lausunnossa mainittu sairaus.

Sairaus: avoin	Koiralla on todettu lausunnossa mainittuun synnynnäiseen sairauteen viittaavia oireita, mutta muutokset ovat epätyypillisiä.
Sairaus: epäilyttävä	Koiralla on todettu vähäisiä tai epätyypillisiä lausunnossa mainitun, ei-synnynnäisen sairauden oireita. Suositellaan uusintatutkimusta esimerkiksi vuoden kuluttua.

Tutkimuksen yhteydessä havaitut lisähuomiot ei-perinnöllisistä muutoksista sekä periytymiseltään epäselvät sairaudet eivät näy julkisessa tietokannassa.

Silmäsairaudet malinoisilla

Tutkittujen koirien osuutta ei ole saatu lisättyä ja vuoden 2013 jälkeen osuus on laskusuunnassa. Vuosina 1994–2002 rekisteröidyillä koirilla perinnöllinen harmaakaihi todettiin 3,8 %:lla tutkituista koirista. Vuosina 2003–2012 rekisteröityjen koirien kohdalla kaihia sairastavien osuus on kohonnut 4,69 %:iin.

Vuosina 2014-2024 syntyneiden kaihi todettiin keskimäärin 7,3% rekisteröidyistä.

On kuitenkin huomioitava, monet koirat tutkitaan vain kerran ja niin nuorina, ettei perinnöllisen harmaakaihin puhkeamista vielä voida havaita. Pannus taas saatetaan diagnosoida virallisten silmätarkastusten ulkopuolella, jolloin tieto sairaudesta ei päädy Kennelliiton tietokantaan.

Taulukko 24. Vuosina 2014 – 2024 syntyneiden malinoisien tilastoidut silmätutkimustulokset.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2014	232	82	35%	75	91%
2015	201	68	34%	61	90%
2016	181	56	31%	53	95%
2017	143	44	31%	36	82%
2018	196	42	21%	39	93%
2019	222	67	30%	60	90%
2020	116	31	27%	27	87%
2021	189	59	31%	56	95%
2022	176	24	14%	22	92%
2023	236	37	16%	36	97%
2024	195	8	4%	8	100%

Diagnoosi	Esiintymä
Distichiasis, todettu	1
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	472
Keratiitti, Epäilyttävä	2
Keratiitti, Todettu	7
Kortikaalinen katarakta, Todettu	10
Kuivasilmäisyys, Todettu	1
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, Todettu	1
Muu vähämerkityksellinen kaihi, Todettu	9
Nukleaarinen katarakta, Todettu	1
Näköhermon vajaakehitys / mikropapilla, Todettu	4
PHTVL/PHPV, Sairauden aste 1	1

Plasmooma, Todettu	6
Posterior polaarinen katarakta, Todettu	11
PPM, iris-iris, Todettu	2
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, Todettu	2
RD, geograafinen, Todettu	1
RD, multifokaali, Todettu	2
Sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, Todettu	1
Silmämuutosten vakavuus, Lievä	2
Uvean kysta, Todettu	1

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Selkämuutokset

Spondyloosi

ELT Anu Saikku-Bäckström

Spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa nikamien väliin muodostuu luupiikkejä tai -silloja. Se yleistyy iän myötä, mutta boksereilla voi esiintyä jo nuorena ja on perinnöllinen (0,42–0,62). Jalostuksessa voidaan suosia spondyloosivapaita (SP0) tai lieviä muutoksia omaavia koiria.

Spondyloosin suositeltava kuvausikä boksereilla on 2 vuotta. Oireet vaihtelevat yksilöllisesti, ja vaikeakin spondyloosi voi olla oireeton. Oireita voivat olla jäykkyys, kipu, ontuminen ja hyppäämishaluttomuus. Harvinaisemmassa lateraalisessa spondyloosissa voi esiintyä halvausoireita tai pidätyskyvyttömyyttä.

Diagnoosi perustuu röntgen-, CT- tai MRI-kuvaukseen. Koska tauti on yleinen, vain vaikeat tapaukset tulisi sulkea pois jalostuksesta. Spondyloosipuhdas (SP0) selkä ei aina tarkoita täysin tervettä selkärankaa, sillä muita nikamamuutoksia voi esiintyä.

Arvostelussa käytettävä asteikko (1.6.2013 alkaen):

SP0, puhdas	Ei muutoksia.
SP1, lievä	Todetaan < 3 mm piikkejä korkeintaan 4 nikamavälissä tai > 3 mm piikkejä korkeintaan 3 nikamavälissä tai saareke korkeintaan 2 nikamavälissä.
SP2, selkeä	Todetaan silloittuma (täysi tai vajaa) korkeintaan 2 nikamavälissä ja/tai suuria saarekkeita korkeintaan 2 nikamavälissä.
SP3, keskivaikea	Todetaan silloittumia (täysiä tai vajaita) ja/tai suuria saarekkeita 3–7 nikamavälissä.
SP4, vaikea	Edellisiä vakavammat muutokset.

Lausunnossa otetaan huomioon kaikki rintanikamat (1–13) sekä lannenikamat (1–7) ja ristiluu.

Arvostelussa käytettävä asteikko (1.6.2013 alkaen): lausunnossa otetaan huomioon kaikki rintanikamat (1–13) sekä lannenikamat (1–7) ja ristiluu.

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 5 ikävuoteen saakka. Tämän jälkeen arvostelussa otetaan huomioon koiran ikä siten, että 5–7 vuotiaalla koiralla jätetään huomioimatta yksi silloittuma ja 8-vuotiaalla tai vanhemmalla koiralla jätetään huomioimatta kaksi silloittumaa. Kuitenkin jos vanhallakin koiralla on silloittumaa, ei se voi saada SP0 lausuntoa.

Välimuotoinen lanne-ristinikama

Välimuotoinen lanne-ristinikama (LTV) on synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismeja ei tunneta. LTV tarkoittaa nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Se voi olla symmetrinen tai epäsymmetrinen ja havaitaan usein lonkkakuvasta. Joillain koirilla on poikkeava määrä lannenikamia (L6 tai L8).

LTV:tä esiintyy monilla roduilla, ja saksanpaimenkoirilla sen on todettu altistavan selkävaivoille. Se voi johtaa lanne-ristiluuliituksen rappeutumiseen, mikä voi aiheuttaa selkäkipuja ja pahimmillaan takajalkojen halvausoireita. Hoitona käytetään lepoa, kipulääkkeitä ja tarvittaessa leikkausta. Kotikoirat pärjäävät usein hyvin, mutta harrastus- ja työkoirien ennuste on epävarma.

LTV:stä voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelussa käytetty asteikko:

LTV0	Ei muutoksia
LTV1	Jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1–S2)
LTV2	Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama
LTV3	Epäsymmetrinen lanne-ristinikama
LTV4	6 tai 8 lannenikamaa

(<http://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-selkamuutokset>)

Taulukko 25. Välimuotoinen lanne-ristinikama (LTV) 2013-2023 syntyneillä malinoisilla. (Lähde: Kennelliitto)

Vuosi	LTV0	LTV1	LTV2	LTV3	LTV4	Yht.
2013	16	1	0	0	0	17
2014	61	6	3	0	0	70
2015	91	6	3	2	2	104
2016	105	13	6	5	3	132
2017	112	31	4	3	1	151
2018	79	15	12	1	3	110
2019	57	22	5	3	3	90
2020	74	11	1	3	2	91
2021	106	18	1	3	2	129
2022	96	11	1	1	0	109
2023	104	17	4	2	3	130

Nikamaepämuodostumat

Selkärangan nikamien epämuodostumia (VA) esiintyy useilla roduilla, erityisesti brakykefaalisilla "korkkiruuvihäntäisillä" roduilla kuten bostoninterrierillä, englanninbulldogilla ja ranskanbulldogilla. Näillä koirilla koko selkäranka voi olla epämuotoinen. Tavallisimpia VA-muotoja ovat puolinikamat ja perhosnikamat.

Spina bifida on tila, jossa nikaman katto ei sulkeudu kunnolla, jättäen selkäytimen suojaamatta. Häntä ja ristiluu voivat olla epämuodostuneita, mikä voi aiheuttaa jäykkyyttä, ulostamisvaikeuksia tai

ihovaurioita. Jos epämuodostuneet nikamat painavat selkäydintä, seurauksena voi olla kipuja ja neurologisia ongelmia. Nikamaepämuodostumia esiintyy todennäköisesti kaikilla näiden rotujen yksilöillä, mutta niiden määrä ja vakavuus vaihtelevat.

Nikamien epämuodostumista voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelussa käytetty asteikko:

VA0, normaali	Ei muutoksia
VA1, lievä	1–2 epämuodostunutta nikamaa
VA2, selkeä	3–4 epämuodostunutta nikamaa
VA3, keskivaikea	5–9 epämuodostunutta nikamaa
VA4, vaikea	10 tai useampi epämuodostunut nikama

Joillakin koirilla voi olla nikamissa hyvin lieviä poikkeamia normaalista. Tällöin koira saa tuloksen VA0 (normaali), mutta lausunnon lisätietoihin merkitään VA-rajatapaus. Myös tällaisten muutosten lukumäärä näkyy koiran tiedoissa jalostustietojärjestelmässä. Yleisin tällainen muutos on lievä viimeisen rintanikaman vaillinaisesti kehittynyt kylkiluupari. Jos muutos ei kuitenkaan ole lievä tai koiralla todetaan myös muita nikamaepämuotoisuuksia, ei koira tällöin voi saada tulosta VA0.

Taulukko 26. Selkärangan epämuodostumat (VA) 2013–2023 syntyneillä malinoisilla. (Lähde: Kennelliitto)

Vuosi	VA0	VA1	VA2	VA3	VA4	Yht.
2013	8	0	0	0	0	8
2014	40	0	0	0	0	40
2015	72	0	0	0	0	72
2016	93	2	0	0	0	95
2017	130	3	0	0	0	133
2018	93	1	0	0	0	94
2019	77	4	0	0	0	81
2020	71	1	0	0	0	72
2021	110	3	0	1	0	114
2022	101	1	0	0	0	102
2023	120	1	0	0	0	121

Olkapäät

Vilma Reunanen, pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri

Osteokondroosi (OC) on kasvuhäiriö, jossa ruston alainen luutuminen epäonnistuu, aiheuttaen rustovaurion ja mahdollisesti tulehduksen nivelessä. Osteochondrosis dissecans (OCD) on tila, jossa rustopala irtaantuu. OC on yleisintä olkanivelessä, mutta voi esiintyä myös muissa nivelissä ja selkänikamissa.

Oireena on epämääräinen ontuma, joka ilmenee yleensä 3–9 kuukauden iässä, mutta joskus vasta aikuisena. Röntgenkuvin OC näkyy kuoppa- tai tasaantumana luussa. Hoito suunnitellaan yksilöllisesti: lievät tapaukset voivat hyötyä konservatiivisesta hoidosta (painonhallinta, liikunnan

rajoitus, lääkitys), mutta raskasrakenteisilla koirilla suositellaan usein leikkausta. Varhainen diagnoosi parantaa ennustetta ja hidastaa nivelrikon kehittymistä.

OC on monigeeninen perinnöllinen sairaus, jonka puhkeamiseen vaikuttavat myös ympäristötekijät, kuten nopea kasvu, ylipaino ja fyysinen trauma. Koska sairaus voi periytyä oireettomilta koirilta, jalostuksessa on huomioitava koko suku, eikä OC:sta kärsiviä koiria tule käyttää jalostukseen.

Epilepsia

Epilepsia on koirien yleisin hermostosairaus, joka voi johtua perinnöllisistä tai ei-perinnöllisistä syistä, kuten kasvaimista, traumaista, infektiosta tai aineenvaihdunnan häiriöistä. Perinnöllistä epilepsiaa esiintyy lähes kaikissa roduissa, ja joissakin se on erittäin yleinen.

Perinnöllisen epilepsian oireita ovat toistuvat tajuttomuus-kouristuskohtaukset tai poissaolokohtaukset, jotka johtuvat aivojen sähkökemiallisesta häiriöstä. Kohtaukset voivat olla yleistyneitä tai paikallisia. Tauti puhkeaa yleensä ½–5 vuoden iässä ja diagnosoidaan poissulkumenetelmällä.

Epilepsian periytymismalli on monimutkainen ja vaihtelee roduittain. Joillakin roduilla, kuten Lagotto Romagnololla, sairaus johtuu tunnetusta geenimutaatiosta, ja siihen on olemassa geenitesti. Belgianpaimenkoirilla on tunnistettu ADAM23-geenimuoto, joka altistaa epilepsialle mutta ei yksinään aiheuta sitä.

<https://www.koirangeenit.fi/projektit/tutkimusprojektit/neurologiset-sairaudet/epilepsia/>

Kasvainsairaudet

Belgianpaimenkoirilla (erityisesti pitkäkarvaiset Groenendael ja Tervueren) esiintyy vuosina 2013–2023 erityisesti seuraavia kasvainsairauksia:

- vatsasyöpä (gastric carcinoma)
- ihokasvaimet – erityisesti mast cell tumor (mastocytoma)
- nisäkasvaimet (narttukoirilla)

Vatsasyöpä on rodulla merkittävä syöpäriski. Belgianpaimenkoirilla kannattaa erityisesti seurata vatsasyövän merkkejä (esim. oksentelu, painonlasku) sekä iän myötä kehittyviä ihokasvaimia, erityisesti mast-solukasvaimia. Steriloimattomilla nartuilla riskinä ovat myös nisäkasvaimet. Muut syöpätyypit esiintyvät rodulla kuten muillakin suurilla roduilla.

Kivesviat

Koirilla kivekset laskeutuvat niiden synnyinsijoiltaan vatsaontelon takaseinämän vierestä nivuskanavan kautta kivespusseihin syntymän jälkeen. Normaalisti kivesten tulisi olla lopullisilla paikoillaan hyvissä ajoin ennen pennun luovutusikää. Koirilla kivesviasta puhuttaessa tarkoitetaan yleensä piilokiveksisyyttä, jolloin toinen tai molemmat kivekset ovat jääneet laskeutumatta kivespusseihin.

Autoimmuunisairaudet

Kaikki eläimet ja ihmiset altistuvat päivittäin elimistölle vieraille aineille, kuten bakteereille ja viruksille, joilta immuunijärjestelmä suojaa. Joskus immuunijärjestelmä häiriintyy ja alkaa virheellisesti tuhota omia kudoksia, mikä johtaa autoimmuunisairauksiin.

Koirilla esiintyy monia autoimmuunisairauksia, joista osa on yleisempiä tietyillä roduilla. Ne vaikuttavat lähes yhtä paljon uroksiin ja narttuihin, mutta esimerkiksi Addisonin tauti on yleisempi nartuilla. Useimmat autoimmuunisairaudet puhkeavat aikuisilla koirilla, mutta SRMA ilmenee usein jo nuorilla koirilla (8–18 kk).

Autoimmuunisairaudet ovat lisääntyneet sekä ihmisillä että koirilla, ja geeniperimän on todettu

vaikuttavan niiden syntyyn. Niitä tutkitaan yhä enemmän, ja monien endokriinisten sairauksien taustalla on autoimmuunitulehdus.

Atopia ja allergiat

Atopia on elinikäinen, mutta hallittavissa oleva sairaus, joka on koirien yleisin ihosairaus. Se alkaa yleensä 6 kuukauden ja 3 vuoden iässä ja aiheuttaa kutinaa, ihon rikkoutumista, hilseilyä ja turkin huonokuntoisuutta. Oireet paikantuvat usein kasvoihin, korviin, tassuihin, jalkoihin ja vatsan alueelle. Toistuvat korvatulehdukset ovat yleisiä.

Atopia voi aiheuttaa kausittaisia tai jatkuvia oireita. Jos oireet ovat alusta asti jatkuvia, syynä voi olla ruoka-aineallergia, joka on kuitenkin harvinaisempi ja liittyy usein myös ruoansulatuskanavan ongelmiin.

Diagnoosi tehdään oireiden, ihotestien tai verikokeiden perusteella. Hoitoon kuuluu allergeenialtistuksen vähentäminen, pesut, tulehdusten hallinta sekä tarvittaessa siedätyshoito ja lääkitys. Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Suolisto-ongelmat

Koirien erilaisia suolisto-ongelmia on tutkittu laajasti, ja esimerkiksi koirien vatsasyövistä tehdyissä tutkimuksissa belgianpaimenkoirien groenendael- ja tervuerenmuunnokset mainitaan riskirotuina useissa eri lähteissä (Esim. Seim-Wikse et al. Breed predisposition to canine gastric carcinoma - a study based on the Norwegian canine cancer register, 2013).

Malinoismuunnoksella vatsasyöpää esiintyy vähemmän. Vatsasyövät ylipäätään ovat yleisempiä koirilla, kuin muilla lemmikkieläimillä.

Pikkuaivojen rappeuma (Ataksia)

Etenevä pikkuaivorappeuma (CA) on useilla koiraroduilla esiintyvä sairaus, jossa pikkuaivojen kuorikerroksen solut tuhoutuvat. Pikkuaivot säätelevät liikkeiden koordinaatiota, ja sairauden oireita ovat tasapainovaikeudet, kömpelyys, haparoiminen, kaatuilu ja törmäily. Lisäksi voi esiintyä aikomustärinää, erityisesti keskittyessä.

Sairauden alkamisikä ja etenemisnopeus vaihtelevat roduttain ja riippuvat geenivirheestä. Osa muodoista alkaa jo pentuiässä ja etenee nopeasti, kun taas toiset alkavat myöhemmin ja etenevät hitaammin. Periytyminen on todennäköisesti peittyvää, eli sairastuakseen koiran on perittävä virheellinen geeni molemmilta vanhemmilta. Pikkuaivorappeuman geenivirhe on tunnistettu suomenajokoirilta.

Ataxiaa on todettu euroopassa lähinnä malinois-muunnoksessa, mutta se vaikuttaa myös sekalinjaisiin groendaeleihin ja tervuihin ja niiden jalostuskäyttöön. Ataxiaa on kahta muotoa ja puhutaan Ataxia1:stä (SDCA1) ja Ataxia2:sta (SDCA2). Ataxia1:ssä oireet ilmenevät yleensä ennen 2kk ikää, yleensä 4,5-8 viikon iässä. Ataxia2:sa oireet ilmenevät 4-6 viikon välillä eli se on nopeammin etenevä sairaus kuin Ataxia1.

Ataxiaan on olemassa geenitesti. Yhdistyksen suositus on, että kantajia ei saa yhdistää keskenään, eikä tutkimattomaan. Kantaja voidaan yhdistää vain terveen kanssa, jolloin jälkeläiset tulee testata ennen jalostuskäyttöä.

<https://www.koirangeenit.fi/projektit/tutkimusprojektit/neurologiset-sairaudet/pikkuaivojen-rappeuma-ataksia/>

Purentavirheet ja hammaspuutokset

Normaali belgianpaimenkoiran purenta on leikkaava ns. saksipurenta. Myös tasapurenta on sallittu. Yleisin virhe belgianpaimenkoiran hampaistossa on virheellinen purenta eli alapurenta tai vinopurenta.

Hammaspuutoksista yleisin on toisen välihampaan (P2) puutos. P2 voi puuttua yksittäisesti kummasta tahansa leuanpuoliskosta joko ylhäältä tai alhaalta tai niitä voi puuttua useita, jopa kaikki neljä.

Rodulla ilmenevien sairauksien tilastointi

SBPKY:llä on belgianpaimenkoirien terveystilanteen kartoittamiseen käytössä internetlomake, joka löytyy yhdistyksen internetsivuilta <http://www.finbelge.fi/> → Jalostus → Lomakkeet, ohjeet → Terveystietolomake. Jokaisen koiran tiedot päivitetään niin ikään yhdistyksen kotisivuilla olevaan julkiseen taulukkoon; näin informaatio on vapaasti niin kasvattajien kuin pennunostajien käytössä.

Lisäksi käyttöbelgi.info tarjoaa erittäin kattavan, lajikohtaisesti erikoistuneen tietokannan suomalaisista käyttölinjaisista belgianpaimenkoirista. Se on erityisen arvokas jalostustyön ja harrastustoiminnan tukena.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 27. Kuolinsyytilastot. Tilasto poimittu jtj 26.10.2025.

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	8 vuotta 8 kuukautta	6
Hermostollinen sairaus	8 vuotta 5 kuukautta	11
Iho- ja korvasairaudet	6 vuotta 6 kuukautta	3
Immunologinen sairaus	4 vuotta 5 kuukautta	11
Kadonnut	1 vuotta 10 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 3 kuukautta	131
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 6 kuukautta	16
Käyttökoira ei sovellu käyttötarkoitukseensa	4 vuotta 11 kuukautta	3
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 4 kuukautta	57
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 6 kuukautta	54
Luusto- ja nivelsairaus	6 vuotta 0 kuukautta	80
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	6 vuotta 9 kuukautta	29
Muu sairaus, jota ei ole listalla	6 vuotta 10 kuukautta	56
Pennun synnyynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 10 kuukautta	3
Selkäsairaus	6 vuotta 7 kuukautta	59
Silmäsairaus	7 vuotta 1 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	10 vuotta 1 kuukautta	6
Sydänsairaus	7 vuotta 7 kuukautta	9
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 5 kuukautta	75
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 8 kuukautta	247
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	5 vuotta 11 kuukautta	8
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 2 kuukautta	283
Kaikki yhteensä	8 vuotta 8 kuukautta	1149

Koiranetin kuolinsyytilaston mukaan malinoisin keskimääräinen elinikä on 8 vuotta 8 kuukautta.

Yleisimpänä kuolinsyynä on ilmoitettu kasvainsairaudet, syöpä (10,4 %). Malinoisin toiseksi yleisin kuolinsyy ovat luusto tai nivelsairaudet n. 7 % osuudella.

Syöpäsairauksissa keskimääräinen elinikä on hieman yli 10 vuotta. Nuorella iällä (alle 6-vuotiaana) kuolinsyy on ollut useimmin tapaturma, käytöshäiriöt ja immunologiset sairaudet.

Malinoisin keskimääräinen vanhuusikä on 12 vuotta 8 kuukautta.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Malinoismuunnoksen keskimääräinen pentuekoko v. 1994 – 2003 rekisteröidyissä pentueissa oli 6 ja v. 2004 – 2013 rekisteröidyissä pentueissa 7. Tällä tarkasteluvälillä 2013 - 2023 rekisteröidyissä pentueissa se oli n. 7. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna on pentuekoko siis pysynyt melko samana.

Vuosina 2013-2023 tehtyjä keinosiemennyksiä on 38 kpl malinois -muunnoksella, joista 17 tapauksessa käytettiin pakastetta, 18 tapauksessa tuoretta ja 3 tapauksessa siirtospermaa. (lähde: Kennelliitto)

Astumisvaikeudet

Astumis-, tiinehtymis- tai synnytysvaikeuksia ei ole malinoiseilla yhdistyksen terveystarkastuksessa juuri raportoitu.

Tiinehtymisvaikeudet

Yksittäisiä synnytysongelmia voi esiintyä rodussa.

Keinosiemennystä ei tule käyttää nartuille, joiden kanssa normaali astutus ei ole aiemmin onnistunut ja jotka eivät ole synnyttäneet normaalisti.

Synnytysongelmat

Yksittäisiä synnytysongelmia voi esiintyä rodussa.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Yksittäisiä pentujen hoitamiseen liittyviä ongelmia voi esiintyä rodussa.

Pentukuolleisuus

Yksittäisiä pentujen kuolemia voi esiintyä rodussa.

Synnyttämisviat ja epämuodostumat

Yksittäisiä epämuodostumia voi esiintyä rodussa.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Belgianpaimenkoirilla ei yleisesti esiinny vakavia hyvinvointia heikentäviä anatomisia ongelmia, mutta joihinkin liioiteltuihin ulkomuodollisiin piirteisiin liittyy riskejä. Esimerkiksi liian kapea alaleuka voi liittyä pitkään ja kapeaan pään muotoon, jolloin hampaiden virheellinen asento aiheuttaa kipua ikenissä. Myös liian lyhyt selkä tai suora ja lyhyt olkavarsi voivat altistaa hyvinvointiongelmille.

Rotumääritelmän edellyttämä neliöomaisuus ei saisi perustua pelkkään silmämääräiseen arvioon, koska esimerkiksi turkki voi vääristää vaikutelmaa koiran mittasuhteista.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Malinois-muunnoksen yleisimmin esiintyviä terveysongelmia terveyskyselyn perusteella ovat kivesvika, autoimmuunisairaudet, epilepsia sekä herkkävatsaisuus ja hammaspuutokset ja purentaviat. Myös erilaisia selkärangan muutoksia esiintyy. Jotta selkäsairauksista saataisiin parempi kokonaiskuva, pitäisi tutkittujen koirien osuutta saada nostettua. Huomiota tulee kiinnittää myös immuunijärjestelmän ongelmiin, kuten allergioihin ja autoimmuunisairauksiin.

Ongelmien mahdollisia syitä

Belgianpaimenkoirien jalostusta vaikeuttavat sairaudet, kuten kivesvika, epilepsia, ruuansulatus- ja autoimmuuniongelmat sekä selkärankamuutokset ja OCD, joiden periytymismekanismit ovat epäselviä ja joihin myös ympäristö vaikuttaa.

Ulkomaisten koirien käyttö jalostuksessa lisää riskejä, koska niiden terveystaustoja ei tunneta yhtä hyvin kuin kotimaisten koirien, mikä voi johtaa sairauksien huomaamattomaan leviämiseen.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

Ryhmä: 1

FCI:n numero: 15

15.1 groenendael

15.2 laekenois

15.3 malinois

15.4 tervueren

Hyväksytty: FCI 22.6.2001

SKL-FKK 18.10.2002

BELGIANPAIMENKOIRA

(BERGER BELGE)

GROENENDAEL, TERVUEREN, MALINOIS JA LAEKENOIS

Alkuperämaa: Belgia

KÄYTTÖTARKOITUS: Alun perin paimenkoira, nykyään työkoira (mm. vartiointi, suojelu ja jäljestys) sekä monipuolinen palveluskoira, joka soveltuu myös perhekoiraksi.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Belgiassa käytettiin 1800-luvun lopulla karjalaumojen kuljettamiseen paljon koiria, jotka olivat tyypiltään epäyhtenäisiä ja karvapeitteeltään hyvin erilaisia. Selkiyttääkseen asiaa, joukko innokkaita koiraharrastajia pyysi avukseen Cureghemin Eläintieteellisen koulun professori A. Reulin, jota voidaan pitää rodun uranuurtajana ja kehittäjänä.

Rotu syntyi virallisesti vuosien 1891 ja 1897 välisenä aikana. Syyskuun 29. päivänä 1891 Brysselissä perustettiin Le Club du Chien de Berger Belge (belgianpaimenkoirayhdistys) ja vielä samana vuonna 15.11. professori A. Reul järjesti Cureghemissa 117 koiran katselmuksen, jossa koirat luettelointiin ja niistä valittiin parhaat yksilöt. Seuraavina vuosina alkoi varsinainen jalostustyö, joka perustui ainoastaan muutamilla jalostusuroksilla harjoitettuun tiukkaan sukusiitokseen. Le Club du Chien de Berger Belge laati jo 3.4.1892 rodun ensimmäisen hyvin yksityiskohtaisen rotumääritelmän. Siinä hyväksyttiin yksi rotu, jossa oli kolme karvanlaatumuunnosta.

Belgianpaimenkoiraa pidettiin noihin aikoihin tavallisten ihmisten koirana, eikä sitä vielä arvostettu. Sen vuoksi Livre des Origines de la Société Royale Saint-Hubert (L.O.S.H) rekisteröi ensimmäiset belgianpaimenkoirat vasta vuonna 1901. Seuraavien vuosien kuluessa johtavat belgianpaimenkoiraharrastajat paneutuivat määrätietoisesti rotutyypin yhdenmukaistamiseen ja

virheiden korjaamiseen. Vuoteen 1910 mennessä belgianpaimenkoiran tyyppi ja luonne vakiintuivat. Kysymys belgianpaimenkoiran muunnoksista ja sallituista väreistä on aiheuttanut vuosien saatossa paljon kiistoja. Sitä vastoin rodun rakenteesta, luonteesta ja käyttöominaisuuksista on aina oltu yksimielisiä.

YLEISVAIKUTELMA: Rakenteeltaan tasapainoinen, sopusuhtainen, keskikokoinen, kuiva- ja vahvalihaksinen, neliömäinen ja sitkeä koira, jossa jalous ja voimakkuus yhdistyvät. Se on tottunut oleskelemaan ulkona ja kestäämään Belgiassa yleisiä sään vaihteluita. Sopusuhtainen olemus ja ylväs pään asento ilmentävät palveluskoiralle ominaista jaloa voimaa. Belgianpaimenkoira arvostellaan koiran seistessä vapaasti esittäjän koskematta sitä.

TÄRKEITÄ MITTASUhteita: Belgianpaimenkoira on neliömäinen. Rintakehä ulottuu kyynärpäiden tasolle. Kuonon pituus on sama tai hieman enemmän kuin puolet pään kokonaispituudesta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Belgianpaimenkoira on valpas ja aktiivinen. Se on erittäin energinen ja aina valmis toimintaan. Sillä on synnynnäinen laumanvartioimiskyky ja vahtikoiran parhaat ominaisuudet. Se puolustaa isäntäänsä täysin epäroimättä, peräänantamattomasti ja kiihkeästi. Sillä on kaikki paimen-, vahti-, suojelu- ja palveluskoiran ominaisuudet. Se on eloisa, tarkkaavainen ja varmaluonteinen, ilman pienintäkään pelkoa tai aggressiivisuutta. Luonteen tulee kuvastua koiran olemuksessa ja kipinöivien silmien ylleässä ja tarkkaavaisessa ilmeessä. Arvosteluissa painotetaan "tasaista" ja "pelotonta" luonnetta.

PÄÄ: Korkea-asentoinen, pitkä olematta liioiteltu, suoralinjainen, hyvin meislautunut ja kuiva. Kallo ja kuono ovat kutakuinkin yhtä pitkät. Kuono-osa saattaa kuitenkin olla hieman kalloa pitempi, mikä antaa viimeistellyn kokonaisvaikutelman.

KALLO-OSA: Keskileveä ja suhteessa pään pituuteen. Otsa on pikemminkin tasainen kuin pyöristynyt, otsaurre on vain hieman korostunut. Sivulta katsottuna kallo ja kuononselkä ovat yhdensuuntaiset. Niskakyyhmy on vain hieman kehittynyt, kulma- ja poskikaaret eivät ole ulkonevat.

OTSAPENGER: Kohtuullinen.

KIRSU: Musta.

KUONO-OSA: Keskipitkä, pitkän kiilan muotoinen ja hyvin meislautunut silmien alta, kapenee tasaisesti kirsua kohti. Kuononselkä on suora ja yhdensuuntainen kallon ylälinjan kanssa. Kita avautuu suureksi, jolloin suupielet ovat vetäytyneet hyvin taakse, ja leuat ovat hyvin avonaiset.

HUULET: Ohuet, tiiviit ja voimakkaasti pigmentoituneet.

LEUAT / HAMPAAT / PURENTA: Vahvat, valkoiset ja säännölliset hampaat ovat lujasti kiinnittyneet hyvin kehittyneisiin leukaluihin. Leikkaava purenta; lampaiden ja karjan kuljetuksessa parempana pidetty tasapurenta sallitaan. Täydellinen, hammaskaavion mukainen hampaisto; kahden P1-hampaan puuttuminen sallitaan, M3-hampaita ei huomioida.

POSKET: Kuivat ja hyvin litteät, vaikkakin lihaksikkaat.

SILMÄT: Keskikokoiset, eivät ulkonevat eivätkä syvällä sijaitsevat, hieman mantelinmuotoiset, asennoltaan viistot ja väriltään ruskehtavat, mieluiten tummat. Silmäluomien reunat ovat mustat. Katse on avoin, eloisa, älykäs ja tutkiva.

KORVAT: Pienehköt, ylös kiinnittyneet, selvästi kolmiomaiset, teräväkärkiset ja tyvestä kaarevat. Korvat ovat jäykät, pystyt ja tarkkaavaisella koiralla pystysuorat.

KAULA: Sulavalinjainen, pitkäkö, melko pysty, lihaksikas, tasaisesti lapoja kohti levenevä, ei löysää kaulanahkaa. Niskalinja on hieman kaareva.

RUNKO: Voimakas olematta raskas. Rungon pituus olkanivelestä istuinluun kärkeen on jokseenkin sama kuin säkäkorkeus.

YLÄLINJA: Selän ja lanteen ylälinjat ovat suorat.

SÄKÄ: Korostunut.

SELKÄ: Kiinteä, lyhyt ja lihaksikas.

LANNE: Voimakas, lyhyt, lihaksikas ja riittävän leveä.

LANTIO: Lihaksikas, vain hieman viisto, riittävän leveä, ei kuitenkaan liioiteltu.

RINTAKEHÄ: Syvä, mutta ei leveä. Kylkiluut ovat yläosastaan kaarevat. Edestä katsottuna eturinta ei ole kovin leveä, eikä myöskään ahdas.

ALALINJA JA VATSA: Vatsaviiva alkaa rintakehän alaosasta ja kohoaa loivasti vatsaa kohti tasaisesti kaartuen. Vatsa on kohtalaisen kehittynyt, mutta ei riippuva eikä vinttikoiramainen.

HÄNTÄ: Hyvin kiinnittynyt, keskipitkä ja tyvestään paksu; ulottuu vähintään kintereisiin, mieluiten alemmaksi. Levossa häntä riippuu hännänpää kintereen korkeudella hieman taaksepäin kaartuneena. Koiran liikkeessä hännänpää kaartuu voimakkaammin ja häntä kohoaa ylittämättä kuitenkin vaakatasoa. Häntä ei saa koskaan kiertyä J-koukuksi eikä kaartua sivulle.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat vahvaluiset olematta raskaat; lihakset ovat kuivat ja voimakkaat. Eturaajat ovat joka suunnasta katsottuna kohtisuorassa maahan nähden ja edestä katsottuna täysin yhdensuuntaiset.

LAVAT: Lapaluut ovat pitkät ja viistot, hyvin kiinnittyneet ja muodostavat olkavarren kanssa riittävän kulman, ihannekulmaus on 110 - 115°.

OLKAVARRET: Pitkät ja riittävän viistot.

KYYNÄRPÄÄT: Rungonmyötäiset, eivät ulkonevat eivätkä ahdasasentoiset.

KYYNÄRVARRET: Pitkät ja suorat.

RANTEET: Hyvin kiinteät ja kuivat.

VÄLIKÄMMENET: Vahvat ja lyhyet, mahdollisimman kohtisuorassa maahan nähden tai vain hieman eteenpäin viistot.

KÄPÄLÄT: Pyöreät ns. kissankäpälät. Varpaat ovat kaarevat ja tiiviisti yhdessä. Päkiät ovat paksut ja joustavat, kynnet tummat ja vahvat.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat voimakkaat olematta raskaat. Sivusta katsottuna ne ovat kohtisuorassa maahan nähden, takaa katsottuna täysin yhdensuuntaiset.

REIDET: Keskipitkät, leveät ja voimakaslihaksiset.

POLVET: Suunnilleen samalla pystysuoralla linjalla kuin lonkkanivel. Polvikulma on normaali.

SÄÄRET: Keskipitkät, leveät ja lihaksikkaat.

KINTEREET: Matalat, leveät ja lihaksikkaat, kohtuullisesti kulmautuneet.

VÄLIJALAT: Kiinteät ja lyhyet. Kannukset eivät ole toivotut.

KÄPÄLÄT: Voivat olla hieman soikeat. Varpaat ovat kaarevat ja tiiviisti yhdessä. Päkiät ovat paksut ja joustavat, kynnet tummat ja vahvat.

LIIKKEET: Eloisat ja vapaat kaikissa käyntilajeissa. Belgianpaimenkoira on hyvä laukkaaja, mutta sen tavanomaiset askellajit ovat käynti tai erityisesti ravi. Raajat liikkuvat rungon keskilinjaa suuntaisesti, hyvin nopeassa vauhdissa käpälät lähestyvät keskilinjaa. Ravissa askeleet ovat keskipitkät, liike on tasaista ja vaivatonta, takaraajojen työntö on hyvä ja selkälinja pysyy kiinteänä, etuaskel ei ole liian korkea. Belgianpaimenkoira on jatkuvasti liikkeessä ja vaikuttaa väsymättömältä, käynti on nopeaa, joustavaa ja eloisaa. Se pystyy täydessä vauhdissa tekemään äkillisen suunnanmuutoksen. Vilkaan temperamenttinsa sekä vartiointi- ja suojeluhaluunsa vuoksi koira pyrkii liikkumaan ympyrää.

NAHKA: Joustava, mutta silti kauttaaltaan rungonmyötäinen. Huulten ja silmäluomien reunat ovat voimakkaasti pigmentoituneet.

KARVAPEITE JA MUUNNOKSET Rodun neljä muunnosta groenendael, tervueren, **malinois** ja laekenois erotetaan toisistaan karvan pituuden, kasvusuunnan, laadun ja värin perusteella. Muunnokset arvostellaan näyttelyissä erikseen ja kullekin voidaan myöntää sertifikaatti ja CACIB.

KARVA: Kaikilla muunnoksilla peitinkarvan tulee aina olla tiheää, tiivistä ja hyvälaatuista. Peitinkarva ja villava aluskarva muodostavat yhdessä erinomaisen suojan.

MUUNNOKSET

A. PITKÄKARVAISET MUUNNOKSET: GROENENDAEL JA TERVUEREN

Karva on lyhyttä päässä, korvien ulkopinnalla ja raajojen alaosassa lukuun ottamatta eturaajojen takaosaa, jossa kyynärpään ja ranteen välissä on pitkää karvaa eli hapsuja. Muualla karva on pitkää ja sileää. Karva on pitempää ja runsaampaa kaulan ympärillä ja eturinnassa, joissa se muodostaa kauluksen ja röyhelön. Tiheä karva suojaa korva-aukkoa; korvien alaosaa ympäröivät karvat ovat koholla ja reunustavat päätä. Reisien takaosaa reunustaa hyvin pitkä ja runsas karva, joka muodostaa nk. housut. Hännässä on pitkä ja tuuhea karva, joka muodostaa puuhkan.

B. LYHYTKARVAINEN MUUNNOS: MALINOIS

Karva on erittäin lyhyttä päässä, korvien ulkopinnalla ja raajojen alaosassa. Se on lyhyttä muualla rungossa, pitempää hännässä ja kaulan ympärillä, jossa se muodostaa korvien alta kaulan alaosaan ulottuvan kauluksen. Lisäksi reisien takaosassa on pitempää karvaa. Hännän karvoitus on tähkämäistä, mutta ei muodosta puuhkaa.

C. KARKEAKARVAINEN MUUNNOS: LAEKENOIS

Tälle muunnokselle on erityisen tyypillistä karkea ja kuiva karva, joka on lisäksi rahisevaa ja pörröistä. Rungon karvapeite on kauttaaltaan noin kuuden senttimetrin mittaista; kuononselässä, otsassa ja raajoissa se on lyhyempää. Karva ei saa olla silmien ympärillä ja kuonossa niin pitkää, että se peittää pään muodon. Kuonon on silti ehdottomasti oltava pitempikarvainen. Häntä ei saa olla puuhkamainen.

VÄRI

Maski: Tervuerenilla ja **malinois'illa** tulee olla erittäin selvästi erottuva maski, joka peittää yhtenäisenä mustana vyöhykkeenä ylä- ja alahuulet, suupielet ja silmäluomet. Sen tulee ehdottomasti ulottua mustana vähintään seuraavaan kuuteen kohtaan: kumpaankin korvaan, yläluomiin, ylä- ja alahuuleen.

Hiilikko (charbonné): Tervuerenilla ja **malinois'illa** esiintyy hiilikkoväri, jolloin karvojen kärki on musta ja perusväritys niin ollen tummempi. Tätä mustaa väriä on kauttaaltaan "poltetuissa" karvankärjissä. Se ei saa missään tapauksessa muodostaa suuria laikkuja eikä selviä juovia. Laekenois'illa hiilikkoväritys ei erotu yhtä selvästi. Kaikilla muunnoksilla sallitaan hieman valkoista eturinnassa ja varpaissa.

Groenendael: Ainoastaan yksivärinen musta.

Tervueren: Ainoastaan punaruskea- ja harmaahiilikko, kummassakin värissä on musta maski. Punaruskeaa hiilikkoväriä pidetään kuitenkin toivotuimpana. Punaruskean värin tulee olla lämmin, se ei saa olla vaalea eikä haalistunut. Koiraa, joka ei ole väriltään punaruskeahiilikko tai jonka väri ei ole riittävän voimakas, ei voida pitää valioyksilönä.

Malinois: Ainoastaan punaruskeahiilikko, musta maski.

Laekenois: Ainoastaan punaruskea, jossa on hieman hiilikkoväriä pääasiassa kuonossa ja hännässä.

KOKO

SÄKÄKORKEUS: Keskimääräinen ihannekorkeus on uroksilla 62 cm ja nartuilla 58 cm. Sallittuja ovat 2 cm:n poikkeama alle ja 4 cm:n poikkeama yli ihannekoon.

PAINO: Urokset noin 25 - 30 kg ja nartut noin 20 - 25 kg.

MITAT: Normaallimitat säkäkorkeudeltaan 62 cm:n kokoiselle urokselle:

- rungon pituus (olkanivelestä istuinkyhmyyn) 62 cm
- pään pituus 25 cm
- kuonon pituus 12,5 - 13 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen.

Yleisvaikutelma: Karkeus, puutteellinen jalous; liiallinen keveys tai liiallinen hentous; säkäkorkeutta pitempi runko, suorakaiteen muoto.

Pää: Raskas, liian voimakas, riittämättömästi meislautunut tai ei tarpeeksi kuiva, erisuuntaiset pään linjat; liian pyöreä otsa; liian korostunut tai liian loiva otsapenger; liian lyhyt tai terävä kuono, kyömy kuononselkä; liian ulkonevat kulma- tai poskikaaret.

Kirsu, huulet ja silmäluomet: Puutteellinen pigmentti.

Hampaat: Epäsäännöllisessä rivissä olevat etuhampaat. Vakava virhe: Yhden etuhampaan, yhden P3- tai P2-hampaan tai kolmen P1-hampaan puuttuminen.

Silmät: Vaaleat tai pyöreät.

Korvat: Suuret, pitkät, tyvestään liian leveät, alas kiinnittyneet; erisuuntiin osoittavat tai toisiaan lähenevät korvankärjet.

Kaula: Hento; lyhyt tai lapojen väliin painunut.

Runko: Liian pitkä; liian leveä (tasapaksu) rintakehä.

Säkä: Heikosti erottuva, matala.

Ylälinja: Pitkä, heikko, notko tai köyry selkä ja/tai lanne.

Lantio: Liian viisto; takakorkeus.

Alalinja: Liikaa tai liian vähän laskeutunut; liian suuri vatsa.

Häntä: Liian alas kiinnittynyt, liian korkea-asentoinen, J-koukuksi kiertynyt tai vinoasentoinen.

Raajat: Liian kevyt tai liian raskas luusto; riittämättömän pystyt sivulta katsottuna (esim. liian viistot välikämmenet tai heikot ranteet), edestä katsottuna (esim. sisä- tai ulkokierteiset käpälät, ulkonevat kyynärpäät jne.) tai takaa katsottuna (esim. ahdasasentoiset tai liian kaukana toisistaan olevat takaraajat, länkisäärisyys, pihtikinttuisuus, ulkokierteiset kintereet jne.), liioitellut tai liian niukat kulmaukset.

Käpälät: Hajavarpaisuus.

Liikkeet: Ahtaat; liian lyhyt askel, liian vähän takatyöntöä, huono voimansiirto selässä, korkeat askeleet.

Karva: Kaikilla neljällä muunnoksella riittämätön aluskarva.

Groenendael ja tervueren: Villava, kihara, laineikas tai liian lyhyt karva.

Malinois: Puolipitkä karva lyhyen karvan alueella, karkeitä karvoja lyhyen karvan seassa, sileä tai laineikas karva.

Laekenois: Liian pitkä, silkkinen, laineikas, kikkara tai lyhyt karva; hienolaatuiset karvatöyhdyt karkean karvan joukossa; liian pitkät karvat silmien ympärillä ja pään alaosassa; puuhkamainen häntä.

Väri: Kaikilla neljällä muunnoksella valkoinen rintamus tai valkoista muualla käpälissä kuin varpaissa.

Groenendael: Punertavat vivahteet peitinkarvassa, harmaat housut.

Tervueren: Harmaa väri.

Tervueren ja **malinois:** Juovikkuus, riittämättömän lämpimät värisävyt; riittämättömästi tai liikaa hiilikkoväriä, hiilikkovärin muodostamat laikut, riittämätön maski.

Tervueren, **malinois** ja laekenois: Liian vaalea punaruskean sävy; haalistunut pohjaväri on vakava virhe.

Luonne: Itseluottamuksen puute tai voimakas hermostuneisuus.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Vihaisuus ja sairaalloiset piirteet.

Luonne: Aggressiivisuus ja arkuus.

Yleisvaikutelma: Puuttuva rotutyypin.

Hampaat: Yläpurenta; alapurenta, vaikka etuhammasrivien kontakti säilyisikin (käännetty leikkaava purenta); ristipurenta; yhden kulmahampaan, yhden yläleuan P4-hampaan tai yhden alaleuan M1-hampaan puuttuminen, yhden poskihampaan (M1 tai M2, M3:a ei oteta huomioon) tai P3-hampaan ja minkä tahansa muun hampaan tai yhteensä kolmen (lukuun ottamatta P1-hampaita) tai useamman hampaan puuttuminen.

Kirsu, huulet ja silmäluomet: Voimakas pigmentinpuute.

Korvat: Riippuvat tai keinotekoisesti pystyt.

Häntä: Puuttuva tai lyhyt (synnynnäinen tai typistetty); liian korkea-asentoinen ja renkaaksi kiertynyt tai rullautunut häntä.

Karva: Aluskarvan puuttuminen.

Väri: Kaikki muut kuin muunnoksen kohdalla kuvatut värit; liian suuret valkoiset merkit eturinnassa, varsinkin jos ne nousevat kaulaan asti; välikämmenen tai välijalan puolivälin yli ulottuva, sukan muodostava valkoinen väri käpälissä; valkoiset läiskät muualla kuin eturinnassa tai varpaissa; maskin puuttuminen ja muuta karvapeitettä vaaleampi väri kuonossa tervuerenilla ja malinois'illa.

Koko: Annetun säkäkorkeuden ylitys tai alitus.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespusseihin.

ERI MUUNNOSTEN VÄLISET RISTEYTYKSET

Muunnosten väliset risteytykset ovat kiellettyjä. Vain erikoistapauksissa kansallisten järjestöjen myöntämällä luvalla voidaan tästä säännöstä poiketa.

Voimassaolevassa belgianpaimenkoiran rotumääritelmässä mainitaan eri muunnosten välisten risteytyksien olevan kiellettyjä. Vuoden 2013 alusta groenendael–tervueren- ja malinois–tervueren-risteytykset ovat kuitenkin olleet sallittuja ilman poikkeuslupamenettelyä, aloite muunnosten välisten risteytysten sallimiseen tuli FCI:ltä.

Belgianpaimenkoiran rotumääritelmässä ei ole vaatimuksia, jotka altistavat koirat sellaisille hyvinvointiongelmille, joita on mainittu Kennelliiton epäterveiden piirteiden listalla.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Taulukko 28. Malinoisien näyttelykäynnit koiran syntymävuoden mukaan 2015-2024.

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	411 tulosta	130 tulosta	42 tulosta	8 tulosta	8 tulosta	11 tulosta	610 tulosta
Nuorten luokka	156 tulosta	54 tulosta	11 tulosta	6 tulosta	4 tulosta	2 tulosta	233 tulosta
Avoin luokka	367 tulosta	128 tulosta	55 tulosta	11 tulosta	2 tulosta	3 tulosta	566 tulosta
Käyttöluokka	91 tulosta	11 tulosta	19 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	126 tulosta
Valioluokka	281 tulosta	5 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	287 tulosta
Veteraaniluokka	63 tulosta	7 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	72 tulosta
Yhteensä	1369 tulosta	335 tulosta	128 tulosta	28 tulosta	17 tulosta	17 tulosta	1894 tulosta

Rodun koirien jalostustarkastukset

Suomen Belgianpaimenkoirayhdistys on järjestänyt vuosina 2006–2013 yhteensä viisi ulkomuodon jalostustarkastusta. Vuoden 2013 jälkeen ei ole järjestetty jalostustarkastusta.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Belgianpaimenkoira on monipuolinen harrastuskoira, jolla rotumääritelmän mukaan on kaikki paimen-, vahti-, suojelu- ja palveluskoiran ominaisuudet. Näin ollen myös belgianpaimenkoiran rakenteen tulee kestää käyttöä.

Malinois'n nykyinen rakenne mahdollistaa sen käyttötarkoituksen rotumääritelmän mukaisena harrastuskoirana. Kuitenkin tulee kiinnittää huomiota liikkeisiin ja kulmauksiin liittyviin ongelmiin, jotta tilanne säilyy jatkossakin hyvänä.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Keskeisimmät ongelmakohdat:

- liikkeissä puutteita, kuten lyhyet askeleet, ahdas taka-askel tai ylös heittävä etuaskel
- kulmausten puutteeseen tulee kiinnittää huomiota, suora lapa
- käyttölinjaisten koirien tyyppin säilyttäminen rodunomaisena

Ongelmien mahdollisia syitä

Belgianpaimenkoirassa tulisi yhdistyä tietynlainen voimakkuus ja eleganttius. Tasapainon löytäminen

näiden ominaisuuksien välillä voi olla haastavaa. Jos aletaan korostamaan liikaa eleganttiutta, voimaa tai muita tyypillisiä ominaisuuksia, on vaarana hypertyyppi, joka kuitenkin ei ole oikea rotutyyppi.

Belgianpaimenkoira on rotumääritelmän mukaan neliömäinen rungon mittasuhteiltaan. Liiallinen rungon lyhyden korostaminen voi heijastua selkälinjaan, kulmauksiin ja liikkeisiin.

Etukulmauksiltaan suora koira voi vaikuttaa ryhdikkäämmältä, kuin etuosaltaan terveemmin rakentunut.

Mikäli jalostuksessa haetaan liioitellun pitkää päätä, voi alaleuka jäädä kapeaksi ja lyhyeksi. Tämä voinee osaltaan aiheuttaa purentaongelmia, esim. epätasaista purentaa.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

SBPKY:n aikaisempi jalostuksen tavoiteohjelma tuli voimaan 1.1.2015 alkaen ja se on tilastojen osalta päivitetty vuonna 2021. JTO:n tavoitteiden täyttymistä on seurattu vuosittain. Tavoitteiden toteutumisesta on esitetty tilastot joka vuosi Belgianpaimenkoirat-lehden 2-numerossa. Voimassa oleva JTO kattaa vuodet 2022 -2026.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

SBPKY:n ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma hyväksyttiin 20.11.1994.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Alla on esitetty jalostukseen runsaimmin käytettyjen koirien jälkeläistilastot PEVISA-ohjelmaan sisällytettyjen sairauksien osalta.

Taulukko 29. Runsaimmin jalostukseen käytettyjen malinoisurosten jälkeläistilasto, syntymävuosien 2015 – 2024 mukaan.

#	Uros	Syn t.	Pennut			Lonkat		Kyynärnivele t		Silmät	
			Pentuet	Yhteensä	Toisessa polvessa	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu %	Sairas %
1	MAX DU CHEMIN DE L'ESPERANCE	2016	5	33	15	58 %	21 %	58 %	5 %	21 %	0 %
2	RENDEZ VOUE VERSION MALINES	2017	7	31	33	65 %	5 %	65 %	25 %	32 %	0 %
3	INTRO Z UDOLI JIZERY	2019	5	30	10	70 %	19 %	70 %	0 %	13 %	0 %
4	YAGUS CLEVER FOX	2021	3	27	0	19 %	40 %	19 %	0 %	0 %	*
5	EVEN DARKER COP	2019	3	25	0	64 %	25 %	68 %	24 %	4 %	*
6	THORN	2020	3	22	0	36 %	12 %	36 %	0 %	9 %	*
7	EVEN DARKER BLITZ ATTACK	2019	2	19	36	63 %	25 %	63 %	0 %	32 %	0 %
8	RUUTIPUSSI CAESAR	2021	2	19	0	21 %	50 %	21 %	0 %	0 %	*
9	UROSH VAN'T STEKKERKE	2021	2	19	0	0 %	*	0 %	*	0 %	*
10	CRISTIANO RONALDO IS ALWAYS CRAZY	2018	2	18	13	56 %	10 %	56 %	0 %	11 %	0 %
11	PAAVO DE HELLEHOND	2016	3	18	0	39 %	0 %	39 %	29 %	22 %	25 %
12	BLITZ GOD OF WAR	2019	2	17	0	53 %	11 %	53 %	0 %	6 %	*

1 3	PAREND VINCES ALWAYS DARE	2016	2	16	0	0 %	*	0 %	*	0 %	*
1 4	TROMMLER DE LA LÉGENDE DE KÉSAK	2020	2	16	0	50 %	0 %	50 %	0 %	19 %	33 %
1 5	ELVIS	2018	2	16	10	44 %	0 %	44 %	0 %	6 %	*
1 6	NOM-24 TÄMÄ ON KONE	2018	2	16	0	62 %	10 %	62 %	10 %	19 %	0 %
1 7	RUUTIPUSSI YKÄ ANTERO	2016	2	14	38	71 %	0 %	71 %	0 %	36 %	20 %
1 8	PYSÄKIN OZZY	2017	2	13	0	92 %	0 %	92 %	0 %	46 %	17 %
1 9	ANSO SHARPEND	2017	1	13	0	8 %	*	8 %	*	0 %	*
2 0	SUHTEELLISEN PERSU	2020	2	12	0	33 %	0 %	33 %	0 %	17 %	0 %

Toisen polven jälkeläisiä on eniten uroksilla Ruutipussi Ykä Anterolla, 38, Even Darker Blitz Attackilla, 36 ja Rendez vou Version Malinesilla, 33, josta tällä viimeksi mainitulla tuontiuroksella on myös 43 kolmannen polven jälkeläistä. Uroksella on ulkomaiset silmä-, lonkka- ja kyynärlausunnot, joiden osalta se on terve. Lonkkaindeksi 103 (av 75 %) ja kyynärindeksi 97 (av 84 %) 11/2025.

Ruutipussi Ykä Antero on luusto- ja silmäterve, HD-indeksi 103 (av 78 %) ja ED-indeksi 107 (av 86 %) 11/2025. Se on suorittanut käyttäytymiskokeen ja myös suojelukokeesta on tulos.

Blitz Attack on menehtynyt autoimmuunisairauteen 5v 8kk iässä. Uroksella on B-lonkat, indeksi 90 (av 79 %), terveet kyynärät, indeksi 105 (av 87 %) ja spondyloosi aste 1, muuten selkä on terve. Uros on suorittanut käyttäytymiskokeen ja sillä on koulutustunnus FCI-IGB1 suojelukokeesta. Uroksella on 9 jälkeläistä nartun Ruutipussi Visto kanssa.

Taulukko 30. Runsaimmin jalostukseen käytettyjen malinoisnarttujen jälkeläistilasto, syntymävuosien 2015 – 2024 mukaan.

#	Narttu	Synt.	Pennut			Lonkat		Kyynärnivelet		Silmät	
			Pentuet	Yhteensä	Toisessa polvessa	Tutkittu %	Sairaus %	Tutkittu %	Sairaus %	Tutkittu %	Sairaus %
1	RUUTIPUSSI ÄYRIÄINEN	2018	4	31	20	42 %	15 %	42 %	0 %	6 %	*
2	RUUTIPUSSI VISTO	2015	4	30	92	73 %	14 %	73 %	0 %	30 %	0 %
3	SPACETIME COLLINS EILEEN	2019	3	29	0	31 %	0 %	31 %	0 %	3 %	*
4	PYSÄKIN ORVOKKI	2017	3	27	14	59 %	0 %	59 %	0 %	19 %	20 %
5	BERYL FORCE OF DESTINY	2020	3	27	0	44 %	17 %	48 %	8 %	0 %	*
6	PETA	2016	3	22	33	45 %	20 %	45 %	10 %	14 %	0 %
7	KULOVALKEAN ARTEMIS	2020	2	20	0	25 %	0 %	25 %	0 %	0 %	*
8	OIKUKAS CHAKRA	2018	2	19	3	63 %	17 %	63 %	0 %	11 %	0 %
9	YENICERIN HELENE	2018	2	17	5	71 %	8 %	71 %	25 %	6 %	*
10	QIQA RUNNING WILD	2016	2	15	50	80 %	0 %	80 %	0 %	40 %	17 %

11	EVEN DARKER BELLA BASTARD	2019	2	15	0	33 %	20 %	33 %	20 %	7 %	*
1 2	PARENDO VINCES ECQUANDO	2017	2	15	33	60 %	0 %	60 %	22 %	40 %	0 %
1 3	OIKUKAS CARELIA	2018	1	14	10	79 %	9 %	79 %	9 %	7 %	*
1 4	SPACETIME DISTORTED BINARY	2021	1	13	0	8 %	*	8 %	*	0 %	*
1 5	KULOVALKEAN BLOSSOM	2021	2	13	0	38 %	0 %	38 %	0 %	0 %	*
1 6	BLACK MASTER'S CUULAS LUMIMAAN LULU	2018	2	12	11	50 %	33 %	50 %	0 %	50 %	0 %
1 7	VAMPIRE DE LA VALLÉE DE JALI	2022	1	12	0	0 %	*	0 %	*	0 %	*
1 8	MECBERGER XENA	2016	2	12	0	33 %	0 %	33 %	0 %	0 %	*
1 9	KIIRASTULEN DOMINO	2017	2	12	0	83 %	10 %	83 %	0 %	25 %	0 %
2 0	EXCELMOS AYOVA	2015	2	12	0	58 %	14 %	58 %	0 %	17 %	0 %

Narttu Ruutipussi Visto, sijalla 2., jolla on eniten, 92, toisen polven jälkeläistä, on terveluustoinen ja -selkäinen. Vanhemmalla iällä sillä on todettu vähämerkityksellinen kaihi. Lonkkaindeksi 11/2025 on 94 (av 82 %) ja kyynärissä 104 (av 89 %). Käyttäytymiskoe on suoritettu hyväksytysti. Nartulla ei ole näyttelytulosta.

Narttu QiQa Running Wild, sijalla 10., jolla on 50 toisen polven jälkeläistä, on Suomen käyttövalio, palveluskoirien jälkikoe. Se on lonkka- ja kyynärterve sekä myös selkälausuttu terveeksi. Lonkkaindeksi on 103 (av 77 %) ja kyynärindeksi 106 (av 85 %) 11/2025. Nartulla on myös AVO1-tulos vesipelastuskokeesta, ALO1 ja TK1 tottelevaisuuskokeesta sekä se on suorittanut käyttäytymiskokeen hyväksytysti ja sillä on myös hyväksytyt rallytoko-tulokset alokasluokasta. Näyttelytulos KÄY H.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Aiemmassa jalostuksen tavoiteohjelmassa on määritelty tavoitteet populaation teholliselle koolle, luonteelle sekä PEVISA-ohjelmaan liitetyille sairauksille. Malinoisien muunnoksen kohdalla tehollinen populaation koko on pysynyt lähes samana kahdenkymmenen vuoden ajan ja tavoitteesta jäätiin edelleen reilusti.

Luonteen osalta jäätiin jonkin verran tavoitteista.

Terveiden saralla tutkittujen osuus oli liki tavoiteltu. Lokaniveldysplasian määrä on hieman laskenut (14% -> 13%). Kyynärniveldysplasian määrä on pysynyt samana 12%:ssa.

Silmäsairauksien määrä oli laskenut 13% -> 9%.

Selkien kuvaaminen on yleistynyt, mutta tavoitteesta jäätiin melko kauas.

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Tavoitteena on kasvattaa malinoisin tehollista populaatiokokoa siten, että se olisi yli 70 % ihannepopulaatiokoosta.	Jalostukseen tulisi pyrkiä saamaan uusia sukulinjoja, uusinta yhdistelmiä ei pitäisi tehdä, ja jalostuskäytön olisi hyvä jakaantua sekä narttujen	Viimeisen vuosien 2013-2023 syntyneiden malinoisien tehollinen populaatiokoko on käyttölinjaisilla 52 % ihannepopulaatiosta.

	että urosten kohdalla mahdollisimman monelle eri yksilölle. Laadukkaasta pentueesta olisi hyvä käyttää jalostukseen mieluummin mahdollisimman monta eri koiraa kuin menestyneintä ”tähteä”.	
Tavoitteena luonteen ja käyttöominaisuuksien osalta on, että vähintään 30 % syntyneistä belgianpaimenkoira malinoiseista JOKO suorittaa luonnetestin niin, että toimintakyky, taistelutahto, terävyys, hermorakenne, luoksepäästävyys ja ampuminen ovat positiiviset sekä testin loppupisteet ovat vähintään +75, TAI saavuttaa palveluskoirakokeiden 1-luokan koulutustunnuksen.	Jalostukseen käytettävän koiran luonneominaisuudet tulisi todentaa jollakin käytössä olevalla testimenetelmällä (Kennelliiton virallinen käyttäytymisen jalostustarkastus, MH-kuvaus, palvelus-, pelastuskoirakoe tai paimennuskoe)	Vuonna 2013–2023 syntyneistä malinoiseista on luonnetestattu n. 10 % ja vähintään Alo-luokan koulutustunnuksen on saavuttanut 10 %.
Tavoitteena on, että vähintään 70 % Suomeen syntyneistä malinoiseista tutkitaan virallisesti lonkkien osalta.	Lonkkakuvaus on sisällytetty PEVISA-ohjelmaan, raja-arvo B.	Vuonna 2014–2024 syntyneistä malinoiseista on lonkkakuvattu 64 % ja dysplasian osuus 13%.
Tavoitteena on, että vähintään 70 % Suomeen syntyneistä malinoiseista tutkitaan virallisesti kyynärien osalta.	Kyynärkuvaus on sisällytetty PEVISA ohjelmaan, ei raja-arvoa.	Kyynärnível dysplasian esiintyvyys v. 2014–2024 syntyneillä malinoisilla 12%, tutkittujen osuus 68%.
Tavoitteena on, että vähintään 70 % Suomeen syntyneistä malinoiseista tutkitaan virallisesti silmien osalta.	Silmätarkastus on sisällytetty PEVISA ohjelmaan, perinnöllistä harmaakaihia, PRA:ta, RD:aa ja pannus keratitista /plasmooma koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Silmätarkastuslausunto voimassa 24 kk.	Silmäsairaiden esiintyvyys v. 2014–2024 syntyneillä malinoisilla oli 9 %, tutkittujen osuus oli 28 %.
Tavoitteena on, että vähintään 50 % Suomeen syntyneistä malinoiseista tutkitaan virallisesti selkärangan osalta.	Kannustetaan omistajia koirien selkäkuvauksiin.	Spondyloosin osalta tutkittujen osuus v. 2013-2023 syntyneistä malinoiseista oli 33%, muutoksia 8%:lla.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

PEVISA-ohjelmassa määritellyt sairaudet tutkitaan melko laajasti myös muiden kuin jalostukseen käytettävien koirien kohdalla. Tutkittujen osuus ei tosin jakaudu tasaisesti eri jalostuskoirien jälkeläisten kesken.

Luonteen osalta jalostuksen tavoiteohjelmassa määritellyt tavoitteet ovat noudattaneet yhdistyksen jalostusvaatimuksia. Käyttökokeiden osalta saavutettu tavoite osoittaa, että etenkin käyttölinjainen malinois on lunastanut harrastajien keskuudessa paikkansa toimivana käyttökoirana ja että sen ominaisuudet vastaavat käyttötarpeita. Vähintään tämä taso tulee pyrkiä pitämään yllä muistaen ottaa huomioon myös se, että hyvä terveys on ehdoton edellytys toimivalle käyttökoiralle.

Jalostussuositusten ja PEVISA:n ajantasaisuuden arviointi

Lonkkaniveldysplasia on hieman laskenut viimeisen tarkastelujakson aikana 14%:sta 13%:iin. Röntgenkuvaus on osoittautunut osin epäluotettavaksi menetelmäksi arvioida kyynärniveldysplasiaa belgianpaimenkoiralla. Kyynärnivellausuntoa kannattaa käyttää lähinnä vaikea-asteisimpien tapausten (aste 2 tai 3) karsimiseksi jalostuksesta.

Vuonna 2016 jalostussuosituksiin lisättiin suositus koirien selkien kuvaamisesta ja niitä on alettu kuvaamaan, tutkittujen osuus on pysynyt lähes samana 33->33%. Määrä on kuitenkin vielä vähäinen, joten jatketaan tilanteen seuraamista.

Viimeisen tarkastelujakson aikana on yli 90% peilatuista malinoisista terveitä, kaihi oli löydöksistä runsaslukuisin.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Niin näyttelylinjaisten kuin käyttölinjaisten malinoisien geenipohja on kapea, koska jalostukseen on käytetty pitkälti samoja sukuja. Jalostukseen tulisi pyrkiä saamaan uusia sukulinjoja, uusintayhdistelmiä ei pitäisi tehdä, ja jalostuskäytön olisi hyvä jakaantua sekä narttujen että urosten kohdalla mahdollisimman monelle eri yksilölle. Laadukkaasta pentueesta olisi hyvä käyttää jalostukseen mieluummin mahdollisimman monta eri koiraa kuin menestyneintä ”tähteä”.

Tavoitteena on kasvattaa malinoisien tehollista populaatiokokoa siten, että se olisi yli 70 % ihannepopulaatiokoosta.

Käyttäytyminen ja luonne

Yhdistyksen terveystarkastuksessa omistajien yleisimmin raportoituja käyttäytymis- ja luonneongelmia malinoisilla ovat aggressiivisuus sekä ääni- ja alusta-arkuus ja näiden osuutta tulee pyrkiä jalostusvalinnoilla vähentämään. Jalostukseen ei saa käyttää koiraa, joka on selvästi aggressiivinen tai alusta- tai ääniarka.

SKL:n luonnetestitulosten perusteella näyttelylinjaiset malinois't jäävät tavoitearvosanoista useimmin toimintakyvyssä ja taistelutahdossa. Koska kyseisistä ominaisuuksista kumpikin on palveluskoirarodulle erittäin tärkeitä, tulee niitä jalostusvalinnoissa painottaa.

Jalostuksen tavoitteena tulisi olla koira, joka sopii sekä perhekoiraksi että aktiiviseksi harrastus- ja palveluskoiraksi. Jalostukseen käytettävän koiran luonneominaisuudet tulisi todentaa jollakin käytössä olevalla testimenetelmällä (Kennelliiton luonnetesti, MH-kuvaus tai palvelus- tai pelastuskoirakoe).

Tavoitteena luonteen ja käyttöominaisuuksien osalta on, että vähintään 30 % rekisteröidyistä belgianpaimenkoira malinoisista JOKO suorittaa luonnetestin niin, että toimintakyky, taistelutahto, terävyys, hermorakenne, luoksepäästävyys ja ampuminen ovat positiiviset sekä testin loppupisteet ovat vähintään +75, TAI saavuttaa palveluskoirakokeiden 1-luokan koulutustunnuksen.

Käyttöominaisuudet

Käyttölinjainen malinois on vakiinnuttanut asemansa palvelus- ja pelastuskoiraharrastajien keskuudessa. Tähän tulisi pyrkiä myös näyttelylinjaisen malinois'n kohdalla tavoitteena on ns. ”dual-purpose-koira”, Koira jolla on rodunomainen ulkonäkö ja hyvät käyttöominaisuudet. Jotta käyttöominaisuuksia voidaan jalostaa, pitäisi niitä testata käyttämällä koiria tehtävissä, joissa ominaisuuksia vaaditaan, ja myös jalostusvalinnat tulisi tehdä käyttöominaisuuksiin nojaten.

Tavoitteena luonteen ja käyttöominaisuuksien osalta on, että vähintään 30 % rekisteröidyistä belgianpaimenkoira malinoisista JOKO suorittaa luonnetestin niin, että taistelutahto, toimintakyky, terävyys, hermorakenne, luoksepäästävyys ja ampuminen ovat positiiviset sekä testin loppupisteet ovat vähintään +75, TAI saavuttaa palveluskoirakokeiden 1-luokan koulutustunnuksen.

Terveys ja lisääntyminen

Terveysongelmien vastustamisessa tulisi panostaa koirien tutkimiseen sekä avoimeen tiedon jakamiseen, jotta kukin kasvattaja pystyy tekemään jalostusvalinnat tietoon perustuen. Lähtökohtana sairauksien vastustamisessa on yleisen jalostustrategian mukaisesti koiran hyvinvointi; huomiota on kiinnitettävä erityisesti sairauksiin, jotka tuottavat koiralle kipua ja vaikuttavat sen elämänlaatua heikentävästi.

Sairauksien vastustamisessa pitäisi hyödyntää käytössä olevia luotettavia tutkimusmenetelmiä niiltä osin kuin sellaisia on. Esimerkiksi koko selän virallinen röntgenkuvaus on yksinkertainen tapa saada lisätietoa selän ongelmista ja mahdollistaa näin selkäongelmien vastustaminen jalostuksessa.

Yksilöä, jolla on alentunut sukupuolivietti, ei tulisi käyttää jalostukseen. Keinosiemennystä tulisi käyttää vain yksilöille, joiden tiedetään pystyvän lisääntyvän normaalisti.

Tavoitteena on, että vähintään 70 % Suomeen rekisteröidyistä malinoiseista tutkitaan virallisesti lonkkien, kyynärien ja silmien osalta ja vähintään 50 % selkärangan osalta.

Ulkomuoto

Ulkomuodon osalta jalostuksen tavoitteena on toiminnallisen rakenteen painottaminen. Malinois'n nykyinen rakenne mahdollistaa sen käyttötarkoituksen rotumääritelmän mukaisena harrastuskoirana. Kuitenkin tulee kiinnittää huomiota liikkeisiin ja kulmauksiin liittyviin ongelmiin, jotta tilanne säilyy jatkossakin hyvänä.

Ulkomuotoa jalostettaessa tulisi pitää mielessä se, että vaihtelu fenotyypissä tarkoittaa vaihtelua myös genotyypissä, mikä on positiivinen asia.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Pentueen rekisteröinnin ehto on, että sen molemmat vanhemmat ovat virallisesti lonkkakuvattuja. Lonkkaniveldysplasian osalta noudatetaan raja-arvoa B. Lausunnon tulee olla voimassa astutushetkellä. Minimi-ikä viralliselle lonkkakuvauselle on 12 kk.

Ulkomaalaiselta urokselta rekisteröidään yksi pentue ilman virallista lonkkakuvaustulosta. Seuraavan pentueen rekisteröimiseksi lonkkakuvaustulos vaaditaan.

Pentueen rekisteröinnin ehto on, että sen molemmat vanhemmat ovat virallisesti kyynärkuvattuja. Lausunnon tulee olla voimassa astutushetkellä. Minimi-ikä viralliselle kyynärkuvauselle on 12 kk. Pentueen rekisteröinnin ehto on, että sen molemmat vanhemmat on virallisesti silmätarkastettu. Silmätarkastuslausunto ei astutushetkellä saa olla 12 kk vanhempi. Perinnöllistä harmaakaihia, PRA:ta, geograafista RD:tä, totaali RD:tä, plasmoomaa tai pannus keratitista sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Jos koiralla on todettu multifokaalinen RD tai muu katarakta, se on paritettava kyseisen

sairauden suhteen terveen koiran kanssa.

Virallisten terveystutkimusten osalta tulee huomioida, että mikäli pentueen vanhemmilla on asteikon huonoin tulos Kennelliiton virallisissa lonkka-, kyynär- ja spondyloositutkimuksissa, voidaan pennut rekisteröidään "Ei jalostukseen"- rajoituksella. Lisäksi Kennelliiton jalostusstrategiassa todetaan, ettei millään rodulla tule käyttää jalostukseen koiraa, jolla on huono hermorakenne tai joka on arka tai aggressiivinen.

Yhdistyksen suositukset pentueen vanhemmille

1) Nartun tulee olla 2–8-vuotias ja uroksen vähintään 2-vuotias astutushetkellä.

Terveys (PEVISA-vaatimusten lisäksi):

2) Selkä. Jalostukseen käytettävien koirien tulee v. 2016 alusta lähtien olla virallisesti selkäkuvattu (LTV ja VA).

3) Epilepsia, allergiat, autoimmuunisairaudet, toistuvat suolistotulehdukset ja koukkuhäntä: vain terveitä koiria käytetään jalostukseen. Epilepsiaa tuottanutta yhdistelmää ei saa toistaa.

4) Olkanivelet. Yhdistyksen suositus on, että pentueen vanhemmat ovat olkanivelkuvattu.

Luonne:

Jokin seuraavista:

1) Suomen Kennelliiton luonnetesti, jossa hermorakenne on positiivinen
luoksepäästävyys on positiivinen toimintakyky on positiivinen taistelutahto on positiivinen terävyys on positiivinen laukauspelottomuus on positiivinen loppupistemäärä on vähintään +75 pistettä

2) hyväksytty MH koe, jossa laukauspelottomuus on positiivinen

3) palveluskoirakokeen alokas luokassa saavutettu koulutustunnus

4) hyväksytty vartiokoirakoe

5) PAIM1 (paimennus)

Ulkomuoto:

Jompikumpi seuraavista:

1) vähintään yksi "hyvä" näyttelystä aikaisintaan 15 kk ikäisenä.

2) SBPKY:n (ulkomuodon) jalostustarkastus, jossa koira on saavuttanut tuloksen "hyväksytty" tai "hyväksytty varauksin"

Yhdistyksen muut jalostussuositukset

Selkä:

Yhdistyksen suositus on, pentueen vanhempien tulee v. 2016 alusta lähtien olla virallisesti selkäkuvattu.

Kyynärät:

Jalostukseen käytettävän koiran ja/tai yhdistelmän kyynärnivelet arvosanojen summa on korkeintaan kaksi (2), kuitenkin niin, ettei yksikään yksittäinen nivel ole arvosanaltaan huonompi kuin yksi (1).

Silmät:

Koiria, joilla on kuivasilmäisyyttä, ei tulisi käyttää jalostukseen. Muiden silmäsaurojen osalta yhdistyksen suositus on, että yhdistelmässä molemmilla vanhemmilla ei saa olla samankaltaista sairautta. PHTVL/PHPV- ja PPM-sairaudesta suositellaan, ettei vaikea-asteisia yksilöitä käytettäisi jalostukseen.

Ataxian suhteen kahta kantajaa ei saa yhdistää keskenään eikä kantajaa saa yhdistää testaamattomaan.

Epilepsia:

Koska epileptikon sisarus ei kokemusten mukaan periytä sairautta keskimääräistä todennäköisemmin, ei sairaan koiran sisarusten jalostuskäyttöä ole tarpeen yksiselitteisesti rajoittaa. Yhdistyksen suositus kuitenkin on, että epilepsiaa sairastavan koiran sisarusten jalostuskäytön kohdalla odotettaisiin niin pitkään kuin mahdollista, koska sairaus voi puhjeta melko myöhäänkin. Tällöin tulee parituskumppanin valinnassa olla erityisen huolellinen.

Kivesvika: Yhdistyksen suositus on, ettei yhdistelmää, johon syntyy kivesvikaisia uroksia, toisteta.

Suolisto-ongelmat:

Toistuvista suolisto-ongelmista kärsivää koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Sisarusten mahdollisen jalostuskäytön suhteen tulee olla parituskumppanin valinnassa erityisen huolellinen ja pyrkiä välttämään sellaisen yksilön käyttöä, jonka lähisuvussa esiintyy suolisto-ongelmia.

Autoimmuunisairaudet ja allergiat:

Autoimmuunisairautta sairastavaa tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Sisarusten mahdollisen jalostuskäytön suhteen tulee olla parituskumppanin valinnassa erityisen huolellinen ja pyrkiä välttämään sellaisen yksilön käyttöä, jonka lähisuvussa esiintyy samoja ongelmia.

Hampaisto ja purenta:

Jalostukseen käytettävällä koiralla ei saa olla koiran hyvinvointia haittaavaa purentavirhettä. Mikäli jalostukseen käytetään koiraa, jolla on hammaspuutos tai lievä purentavirhe, tulisi parituskumppanilla olla rotumääritelmän mukainen hampaisto ja purenta. Myös lähisukulaisten mahdolliset purentaongelmat tulee huomioida parituskumppanin valinnassa.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on suurilukuisissa roduissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä.

Yhdistyksen suositus enimmäisjälkeläismääräksi on 4 % neljän vuoden rekisteröinneistä. Malinoiseja rekisteröitiin v. 2020 –2023 yhteensä 731 kappaletta, minkä perusteella laskettu suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismääräksi on 29.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Vaatimukset jalostuskoirille on asetettu PEVISA-ohjelmassa. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyistä sairauksista sekä JTO:n suosituksista esitetään vuosittain tilastot Belgianpaimenkoirat-lehdessä. Yhdistys kartoittaa rodun terveystilannetta jatkuvalla terveystarkastuksella, jonka sähköinen lomake on SBPKY:n kotisivuilla. Terveystiedot julkaistaan yhdistyksen kotisivuilla.

Jalostustoimikunta järjestää vuosittain jalostusaiheisia luentoja sisältävän Belgipäivän, joka on suunnattu niin kasvattajille kuin koiranomistajille. SBPKY vastaa myös rodun ulkomuoto- tuomareiden kouluttamisesta. Belgianpaimenkoirat-lehdessä julkaistaan jalostusaiheisia artikkeleita, ja yhdistyksen jalostussuosituksista tiedotetaan JTO:ssa, yhdistyksen kotisivuilla sekä Belgianpaimenkoirat-lehdessä.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Uhat

- sukusiitosasteen kasvu;
- samojen urosten runsas jalostuskäyttö;
- tuki- ja liikuntaelinten sairauksien lisääntyminen;
- näyttelylinjaisissa rotutyypillisen luonteen ja käyttööminäisyyksien häviäminen;
- rakenteen toiminnallisuuden heikkeneminen;
- alentunut sukupuolivietti;

Mahdollisuudet

- geenipoolin kasvattamiseen on hyvät mahdollisuudet, suomalainen näyttelylinjainen malinoisikanta ei ole suljettu kanta sekä intervariaatiot tervueren-muunnokseen kanssa
- monipuolinen harrastuskoira useissa eri lajeissa;
- virkakoirana FCI:n ulkopuolisissa rekistereissä olevien malinoisien hyödyntäminen geenipoolin laajentamiseksi
- virallisen selkävauksen hyödyntäminen selkäongelmien kartoittamisessa

Varautuminen ongelmiin

Rotujärjestön tarkoituksena on estää mahdollisten uhkakuvien toteutuminen. Merkittävänä osana ennaltaehkäisevää toimintaa on tiedottaa säännöllisin väliajoin rodun todellisesta tilanteesta sekä kouluttaa ja valistaa kasvattajia sekä jäsenistöä.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
Vuosittain	Belgipäivät tai rotuun liittyvä luento
Jatkuva	Terveyskysely
Vuosittain	PEVISA-tilastot, JTO-tavoitteiden seuranta Belgianpaimenkoirat lehdessä.
	Geenitutkimukset (epilepsia, kaihi, kivesvika) jatkuvat. Mahalaukun sairauksien tutkimus jatkuu (Fin- Sagis ryhmässä)
2026 -	Uuden ihanneprofiilin tulosten seuranta
2026 -	Terveyskyselyn tilastojen päivittäminen yhdistyksen nettisivuille
2030-2031	JTO-päivityksen valmistelu ja ennakkotarkastus

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

PEVISA-tutkimustilastot julkaistaan sekä JTO:n tavoitteiden täyttymistä seurataan vuosittain Belgianpaimenkoirat-lehdessä.

7. LÄHTEET

Jalostuksen tavoiteohjelma 2005

Jalostuksen tavoiteohjelma 2010

Jalostuksen tavoiteohjelma 2015

Jalostuksen tavoiteohjelma 2018

Lappalainen Anu 2013, Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot>

Lappalainen Anu 2013, Lonkkanivelen kasvuhäiriö

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>

Lappalainen Anu- Vanhapelto Päivi, Yleisimmät perinnölliset silmäsairaudet

<https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>

Mäki Katariina 2013, Perinnöllinen monimuotoisuus ja jalostuspohja
<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>

Mäki Katariina 2013, Tehollinen populaatiokoko
<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/tehollinen-populaatiokoko>

Pollet Robert, Belgianpaimenkoiran rotumääritelmä ja sen tulkinta
<http://www.finbelge.fi/jalostus/pollettulkinta.htm>

Surget, Yves: Le Chien de Berger Belge, 2002

Tietokannat:
Koiranet Suomen Kennelliitto
Belgianpaimenkoirayhdistyksen kotisivut
[Käyttöbelgi.info](http://kaaytto.belgi.info)-sivusto
Suomen Belgianpaimenkoirayhdistys terveystarkastuskaavake

8. LIITTEET

Luonnetestien ihanneprofiili 1.1.2024